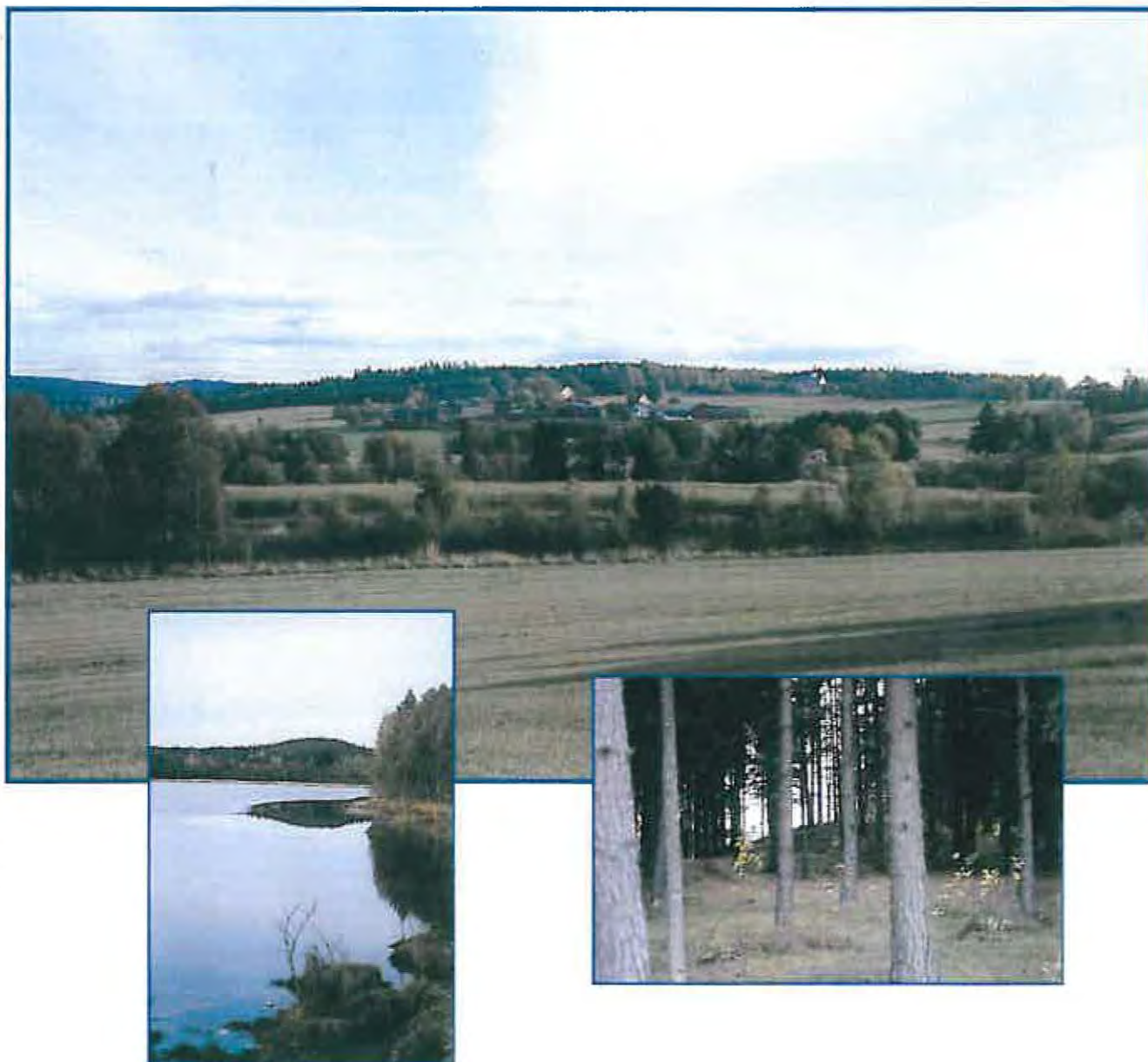

ROKKE LANDSKAPSVERNOMRÅDE FORVALTNINGSPLAN HALDEN KOMMUNE

FYLKESMANNEN I ØSTFOLD MILJØVERNAVDDELINGEN

Miljøvernavdelingen er gjennom Fylkesmannen underlagt Miljøverndepartementet, Statens forurensningstilsyn og Direktoratet for naturforvaltning. Miljøvernavdelingen er den statlige miljøvernforvaltningens forlengede arm på fylkesnivå og utgjør et viktig bindeledd mellom statlige og kommunale organer.

Miljøvernavdelingen har følgende hovedoppgaver:

- Overvåking av forurensning (avfall, støy og avløp)
- Forvaltning av vann og vassdrag
- Vern og forvaltning av naturmiljø og landskap
- Vern og forvaltning av truede og sårbare plante- og dyrearter
- Vern og forvaltning av vilt- og fiskeressursene
- Sikre befolkningens adgang til friluftsliv og naturopplevelse

Miljøvernavdelingen
holder til i
Statens hus i Moss.

Besøksadresse: Statens hus, Vogtsgate 17.
Postadresse: Postboks 325, 1502 Moss
Telefon: 69 24 71 00
Telefax: 69 24 71 01

Forsideillustrasjoner:

- *Oversiktsbilde over deler av Rokke landskapsvernområde, Halden kommune.*
- *Korsetvannet i Rokke.*
- *Gravhaug i barskog ved den fredete "Helligtrekongersfuru" i Rokke.*

Alle bildene er tatt i november 1997 av Toril Vestad.

Fylkesmannen i Østfold

Miljøvern avdelingen

POSTADRESSE: STATENS HUS, POSTBOKS 325, 1502 MOSS
TLF: 69 24 71 00

Dato: Mai 1998
Rapport nr: 1/98
ISBN nr: 82-7395-134-0

<u>Rapportens tittel:</u> FORVALTNINGSPLAN FOR ROKKE LANDSKAPSVERNOMRÅDE I HALDEN KOMMUNE.	
<u>Forfatter:</u> Toril Vestad	<u>Ansv. sign.</u>
<u>Oppdragsgiver:</u> Fylkesmannen i Østfold, miljøvern avdelingen	
<u>Ekstrakt:</u> Planen er utarbeidet for å gi nærmere retningslinjer for bruken av landskapsvernområdet, og tiltak som skal fremme verneformålet. Planen inneholder tre hoveddeler: En beskrivende del, en bruksdel og en tiltaksdel. Den beskrivende delen omhandler natur- og kulturfaglige interesser og de ulike brukerinteressene i området. Bruksdelen omhandler teksten i forskriften, der denne blir utdypet og presisert innen følgende områdene: tiltak i forbindelse med landbruket (rivning av bygninger og anlegg, stedstilpasning, grøfter, steinfyllinger, komposterbart materiale fra produksjon i landbruket, veger til landbruksformål, masseuttak, flomsikringstiltak og etablering av vanningsanlegg), tiltak i forbindelse med utbedring av riksveg 22, nedgraving av kabel, steingjerder og trær i tilknytning til steingjerder, løvtrevegetasjon langs bekker, ved strandbredder og i raviner, hensetting av campingvogn, brakker og liknende og henleggelse av avfall. Tiltaksdelen omhandler skjøtselstiltak knyttet til løvtrevegetasjonen i strandsonen til vann og vassdrag og tiltak knyttet til enkelte kulturminner på raryggen, deriblant området rundt Rokke middelalderkirke. Planen omtaler også kort Rahaugen naturminne. Forvaltningsplanen kan tas opp til revisjon etter behov	

FORVALTNINGSPLAN

FOR

ROKKE LANDSKAPSVERNOMRÅDE

ROKKE LANDSKAPSVERNOMRÅDE LIGGER I HALDEN KOMMUNE OG BLE
OPPRETTET VED KONGELIG RESOLUSJON AV 13. DESEMBER 1996.

ROKKE LANDSKAPSVERNOMRÅDE DEKKER ET AREAL PÅ 4500 DEKAR.

DEN FORELIGGENDE FORVALTNINGSPLANEN ER GODKJENT AV FYLKESMANNEN

DEN .....

A handwritten signature in cursive script, appearing to read 'Erling Nørvik', is written over a horizontal dotted line. Above the signature, there are some faint handwritten marks, including a diagonal slash and a small arrow-like symbol.

ERLING NØRVIK

INNHOLD	SIDE
FORORD	1
1.0 BESKRIVELSE AV OMRÅDET OG ULIKE INTERESSER	2
1.1 Naturfaglige og kulturhistoriske interesser	2
• Geologi og landformer	
• Vegetasjon	
• Vassdrag	
• Vilt	
• Kulturminner og kulturhistorie	
1.2 Brukerinteresser	6
• Jord- og skogbruk	
• Televerket (luft/jordkabel)	
• Elverket (luft/jordkabel)	
• Vegvesenet (opprusting av riksveg 22)	
• Friluftsliv	
• Jakt og fiske	
2.0 BRUKSPLAN / UTDYPING AV FORSKRIFTEN FOR ROKKE LANDSKAPSVERNOMRÅDE	7
2.1 Tiltak i forbindelse med landbruket	7
2.2 Tiltak i forbindelse med utbedring av riksveg 22	10
2.3 Kabel, dreneringsrør og liknende	10
2.4 Steingjerder og trær i tilknytning til steingjerder	10
2.5 Løvtrevegetasjon langs bekker, ved strandbredder og i raviner	11
2.6 Hensetting av campingvogn, brakker og liknende	11
2.7 Henleggelse av avfall	11
3.0 TILTAK	12
3.1 Mål og utfordringer	12
3.2 Kart	12
3.3 Løvtrevegetasjonen tilknyttet vann og vassdrag	12
3.4 Kulturminner og kulturhistorie	13
A) Rokke middelalderkirke	
B) Gravhauger på vestre del av eiendom 110/3	
C) Gravhauger i tilknytning til «Helligtrekongersfuru»	
4.0 RAHAUGEN NATURMINNE	16
5.0 FORVALTNINGSMYNDIGHET	16
6.0 ANNET	16
7.0 SKJØTSELSPLANENS VARIGHET	16
8.0 LITTERATURLISTE	17
9.0 VEDLEGG	18

FORORD

Rokke landskapsvernområde i Halden kommune ble etablert ved Kgl. res. av 13 desember 1996. Et utkast til forvaltningsplan har vært til høring hos berørte parter. Med dette fremlegges stadfestet forvaltningsplan for området.

I forbindelse med vernet ble det utarbeidet forskrifter for området. Forskriftene skal beskrive verneområdet og de rådhetsinnskrenkninger som ligger i vernet. I punkt VII i forskriften for Rokke landskapsvernområde heter det at det skal utarbeides en forvaltningsplan for området.

Forvaltningsplanen er delt i tre hoveddeler: en beskrivende del, en bruksdel og en tiltaksdel. Den beskrivende delen omhandler natur- og kulturfaglige interesser og de ulike brukerinteressene i området. Bruksdelen omhandler teksten i forskriften, der denne blir utdypet og presisert innenfor ulike temaer. Tiltaksdelen omhandler skjøtselstiltak knyttet til løvtrevegetasjonen i strandbredder til vann og vassdrag, tiltak knyttet til enkelte kulturminner på raryggen, deriblant området rundt Rokke kirke.

Til å arbeide med planen ble det nedsatt ei arbeidsgruppe bestående av representanter fra grunneierne ved Petter Sørensen Rokke, Ove Erling Mostad og Tor Åge Jensen, Halden kommune ved Vibeke Julsrud, Østfold Fylkeskommune ved Karl Kalhovd og miljøvernavdelingen hos Fylkesmannen i Østfold. Det har vært avholdt to allmøter, og alle grunneiere har vært jevnlig orientert gjennom hele prosessen.

I Miljøvernavdelingen har følgende personer deltatt i arbeidet med forvaltningsplanen: Geir Hardeng, Gunnar Bjar og Toril Vestad.

Moss mai 1998

Toril Vestad

1.0 BESKRIVELSE AV OMRÅDET OG ULIKE INTERESSER

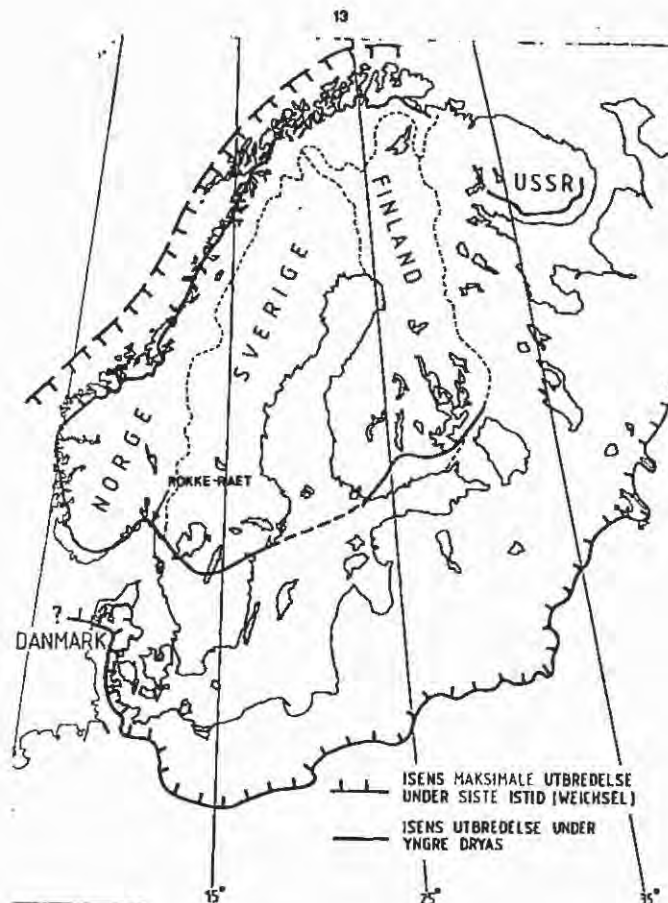
1.1 Naturfaglige og kulturhistoriske interesser

Samlet utgjør Rokke-raet med tilgrensende vann og leirsletter en helhet av betydelig landskapsmessig og naturfaglig verneverdi. De rike forekomstene av gravhauger på raryggen understreker raets kulturhistoriske betydning. Formålet med vernet er å bevare det egenartede natur- og kulturlandskapet på Rokke-raet og tilgrensende områder med de geologiske, botaniske og kulturhistoriske elementer som bidrar til å gi området dets særpreg.

Geologi og landformer

Raet innenfor landskapsvernområdet er en av de mest markerte, velformede og urørte delene av hovedraet ved Oslofjorden, som strekker seg fra sør-Finland, over sør-Sverige og langs norskekysten til Finnmark.

Figur:

Raet gjennom Østfold, som består blant annet av Rokke-raet, er dominert av glasifluvialt materiale hvor det må ha vært sterk avsmelting under dannelsen av ryggen. Lagdelingen av sand og leire forteller at isfronten må ha hatt minst en fremrykning. Ra'et er det mest dominerende komplekset av endemorener i Oslofjordområdet. Det består av to adskilte rygger som i enkelte områder deler seg videre opp i tre til fem separerte åspartier.

Rokke-raet er en endemorene til en isbre. En endemorene kan dannes på ulike måter, men i dette tilfelle er den dannet ved at isbreen har rykket frem og skjøvet eldre, finkornet hav- og fjordavsetninger (vesentlig silt og leire) foran seg. Disse massene ble blandet med morenemateriale fra breen og avsatt i en ryggform langs breranden. Dette skjedde for ca. 10 000 år siden. Rokke-raet ble avsatt under vann. Etter at Ra-morenen var avsatt, trakk isen seg i første periode raskt tilbake og seinere noe saktere. Det ble dannet israndavsetninger i et komplekst mønster innover i Østfold, noe som påvirket dreneringen av vannsystemet etter istiden.

Vegetasjon

Grana innvandret til området sannsynligvis som hagemarkstre for 2000 år siden. De tette granskogene oppsto vesentlig etter svartedauen. Skogområdene i landskapsvernområdet domineres av gran og noe furu. Grana vi ser i dag er hovedsakelig plantet. Grana får gode vekstforhold på den leirholdige ryggen med et tørt sanddekke. Furu trives bedre på de tørre sanddekte flatene. Dette kan vi se spesielt på sydsiden av Rokkeveien rett øst for Rokke kirke.

På 1940-tallet var furua mer dominerende og det ble drevet plukkhogst og bledningshogst i området. Dette gav et åpent og variert skogbilde. Innslaget av løvskog var også stort, spesielt i kantsonene langs ra-ryggen.

Verneforskriften inneholder ikke bestemmelser om forvaltning av barskogen, noe som innebærer at skogen skal forvaltes etter bestemmelsene i skogloven. Verneformålet er imidlertid ikke til hinder for at det kan drives et moderne skogbruk med flerbrukshensyn. Flerbrukshensyn begynner å få innpass i flere skogteiger innenfor landskapsvernområdet. Eksempel på dette kan vi se i sør-hellinga fra Mjølnerød og vestover. Her er det forholdsvis mye innslag av løvtrær som bjørk, rogn og eik, små hogstflater og variasjon i alder.

Et variert skogbilde er viktig for artsmangfoldet i skogen. Det har også stor rekreasjonsmessig betydning.

Kantsonene langs vassdragene i området er en del steder veldig frodig og fin. Vegetasjonen består av or, rogn, vier, osp, bjørk, noe eik, ulike gras og urter og varierende grad av gran og furu. Disse kantsonene er viktige biotoper for pattedyr, fugl og insekter til skjul, næring og formering. I vannmassene finnes det et rikt organismeliv med vanninsekter, amfibier og fisk. Nedfall fra løvvegetasjonen er næring for vanninsektene som igjen er næring for fisk. Vannet og vegetasjonen rundt er viktig for å hindre negative effekter av visse typer forurensning, som for eksempel ved at vegetasjonen knyttet til vannsystemene tar opp Nitrogen og Fosfor fra jordbruksarealene, og dermed reduserer oppblomstring av uønsket algevekst. Mikroorganismene og bunndyr i åpne vannløp bryter ned organiske bestanddeler som for eksempel kloakk og silopressaft som måtte tilføres vannet.

Under åkerryddingen, som begynte for fullt ca. 500 år f.Kr, ble det fjernet mye edelløvskog (alm, ask, hassel, lønn, eik og lind). Edelløvs skogen ble bare stående igjen som refuger i innmarka, der småplanter ikke ble beitet ned eller skygget ut av gran. Ettersom klimaet ble kaldere gikk edelløvs skogen tilbake, og eika som er mer hardfør og beitesterk, ble stående igjen i eikeblandingsskog (eik i blanding med bjørk, osp, ask, lønn og alm) i områder rundt de tidligere ryddet arealene. Denne skogtypen dannet store arealer med hagemarkskog, eller lå ofte som en krans rundt furuskogen slik som på ryggen av raet. I dag er det ikke så mye eik igjen på Rokke-raet, men det finnes spredte forekomster langs raryggen, rundt Rokkevannet, Korsetvannet og ved kirka.

Skogen på Rokke har også en lokalklimatisk leeffekt.

Vassdrag

Av vassdrag i området har vi to store vann; Rokkevannet og Korsetvannet, og et tjern; Kamhaugtjern. Det går en stor bekk i fra Kamhaugtjern til Rokkevannet. Rokkevannet domineres av mye taker. Mengden taker økte betydelig i omfang den tiden utslippene fra et halmlutingsanlegg gikk ut i Kamhaugbekken og ned i vannet. Dette skjedde i perioden 1955-1980. For å hindre at vannet gror fullstendig igjen er det ønskelig både fra grunneiere og miljøvernforvaltningen at det blir foretatt en mekanisk rydding av takerbestandet i Rokkevannet. Rundt midtre del av vannet og sørover er det oppdyrka jordbruksareal. Korsetvannet er nesten fri for taker. Her er det lite landbruksaktivitet rundt vannet. I nordspissen er det et jorde som grenser til vannet, og i sydspissen et beiteområde. Kamhaugtjern er næringsrikt og under gjengroing. Mye av næringstilførselen kommer i fra jordbruket.

Vilt

Pattedyr som dominerer i området er elg, rådyr, rødrev, bever og hare (skoghare og felthare). Fuglelivet er rikt. Spesielt viktige biotoper er kantsoner mot dyrka mark, kantsoner mot vann og vassdrag og løvrike skogområder. Om våren er Rokkevannet en viktig rasteplass for flere trekkfugler som ender, gjess, svaner, dykkere og ulike småfuglarter. Arter som for eksempel gråhegre og fiskeørn har fast tilhold her.

Landskapsvernområdet har ingen egne bestemmelser om jakt. Jaktutøvelsen er derfor regulert av bestemmelser etter viltloven med forskrifter.

Kulturminner og kulturhistorie

I landskapsvernområdet er det kulturminner fra flere perioder av forhistorien. Ved vassdraget finnes fangstboplasser fra steinalder. Langs raet ligger kulturminner fra gårds- og jordbrukshistorien.

I det meste av steinalderen levde folk som jegere, fiskere og samlere. Fangstkulturen innebar en livsførsel med sesongvise flyttinger, og det største antallet boplasser finnes i områder som hadde gode forutsetninger for et allsidig næringsgrunnlag. I fangstsamfunnet levde mennesket *med* naturen og høstet av de ressurser naturen selv ga. Hverken bolig, boplassaktiviteter eller fangstinnretninger førte til varige inngrep i landskapet. Boplassene synes derfor sjelden i dagens landskap. De ligger skjult under torven. I heldige tilfeller kan en finne spor etter en liten hytte eller en teltplass. Men først og fremst finner en ulike redskaper, samt avfall fra redskapsproduksjon og matlaging. Tre, bein og horn nedbrytes fort, så det er særlig gjenstander av flint og andre bergarter som vil være bevart. Dessuten vil en finne ildsteder og kokegropor med skjorbrente steiner og kullbiter. Det er funnet steinredskaper og produksjonsavfall fra slike boplasser ved både Rokkevannet og Korsetvannet, og langs vassdrag knyttet til disse.

I yngre steinalder finner vi kulturminner som knytter seg til historier om et folk som er i ferd med å gi opp en nomadisk livsførsel. De tar til med husdyrhold og begynner å dyrke jorda. Mens lokaliseringen av fangstboplasser er knyttet til jakt og fiske, er det andre kvaliteter som nå legges til grunn for valg av boplass. Raet har et godt, lettdrevent jordsmonn, og det er nettopp disse kvalitetene jordbrukets pionerer søkt, når de satte igang med å rydde skogen og bryte opp jorden.

Den viktigste kilden til kunnskap om den første fasen i jordbrukets historie kommer fra løsfunn av oldsaker. Det dreier seg bl.a. om ulike flint- og bergartsøkser, dolker og sigder. I landskapsvernområdet er det funnet oldsaker av denne typen på samtlige gårder.

Ved overgangen til metalltid kan vi ane at noe nytt er i ferd med å bryte fram. Det var etablert et samfunn med røtter i en allerede gammel jordbrukskultur. Det gamle fangstlivet ble ikke

lenger drevet på samme måte som tidligere, og de beste og mest sentrale jordbruksområdene var i god hevd. Dette gjelder ikke minst ra-områdene. Jordbrukssamfunnet var nå etablert, og det i et fastlagt mønster som ikke skiller seg vesentlig fra de viktigste trekkene i vår tids bosetting.

Gravminnene er en viktig kilde til opplevelse og forståelse av bosettingens utbredelse i bronsealder og jernalder. Langs Rokke-raet finnes det en rekke store gravfelt. De aller fleste gravene er anlagt i jernalder, og kan dateres til det første årtusen av vår tidsregning. Erfaringer fra liknende gravfelt andre steder i Østfold tilsier imidlertid at gravplassene kan være etablert langt tidligere.

Jernalderens gravfelt er lokalisert i nær tilknytning til de forhistoriske gårdene. Når disse ikke synes i dag, skyldes dette i hovedsak at det har vært kontinuerlig bosetting og jordbruksdrift i området. Men dette betyr ikke at alle spor er slettet. Det er fullt mulig å finne godt bevarte kulturminner selv i fulldyrket mark. Den vanligste måten for å lokalisere eldre bosetting er ved åkervandring; dvs. systematisk vandring over nypløyet åker. En vil da kunne finne ulike gjenstander, leirklining, skjorbrente steiner og oppløyde ildsteder. Selve gårdsstrukturen med hus og hegn vil imidlertid bare kunne påvises ved å fjerne pløyelaget. Det er ikke foretatt arkeologiske undersøkelser av denne type i landskapsvernområdet, men det er gjort observasjoner i åkerene på bl.a. Korset og Rokke som kan stamme fra en eldre gårdsbebyggelse.

Bygdeborgen «Festningsåsen» er et annet kulturminne som må nevnes, da dette bidrar til å forsterke inntrykket av et etablert og velorganisert samfunn i Rokke i jernalder.

I sammenheng med landskapsvern er det fort å glemme at landskapet inneholder mer enn de fysiske formasjonene. I ethvert landskap vil det finnes et nettverk av historier knyttet til ulike formasjoner eller hendelser som har utspilt seg innenfor området. Slike historier er gjerne nedfelt i stedsnavn, sagn eller lokale tradisjoner. Men landskapet kan også inneholde mer konkrete mentale og ideologiske dimensjoner. Dette aspektet kan eksemplifiseres ved trosskiftet, som er en av de mest dramatiske endringene i vår kulturhistorie. Rokke kirke er fra middelalder og ligger i et område hvor det opprinnelig var et gravfelt på over 100 gravminner. Når den kristne troen etablerte seg med kirke og kirkegård på steder med før-kristen trosbakgrunn, kan dette oppfattes som en demonstrasjon og manifestasjon av makt. Men samtidig med at kirken og gravfeltet er uttrykk for et kulturhistorisk brudd, representerer de også kontinuitet. På samme måte som kirken i dag på mange måter er det sosiale og kulturelle sentrum i grenda, kan gravfeltet ha vært det hellige stedet, senteret for kulturell og rituell praksis, i forhistorisk tid.

Kulturminnene i landskapsvernområdet er ikke uberørte av tidens tann. Det store gravfeltet ved kirken er ikke bare blitt påvirket og redusert ved etableringen av denne, det er også blitt splittet opp av veger, grusuttak og ulike landbruksaktiviteter i innmark og utmark.

I skogsområdene for eksempel er kulturminnene utsatt for ødeleggelse ved bruk av hogstmaskiner og annet driftsmateriell. Dette gjelder særlig på steder som de store gravfeltene i landskapsvernområdet. I slike områder må det vises aktsomhet ved hogst. Ved planting må en unngå beplantning på gravminnene.

1.2 Brukerinteresser

- **Jord- og skogbruk**

Historisk: I slutten av 1800-tallet kom det store "hamskifte" i norsk jordbruk som innebar nye eller forbedrede redskapstyper, dyrkingsmetoder og vekster. Før den tid var jordbruket i Rokke preget av sterk tradisjonell drift, etter sjølforsyningsprinsipper. Jordbruksarealene til gården besto av åker, eng, beite og skog. Selve åkrene lå hovedsakelig organisert nærmest gården, mens slått-engene og beitene var i utkanten. Det var et frodig landskapsbilde der åkrene dannet et sammenhengende landskap med hagemark i bakkene og løvskog langs jordkanter og bekkefar.

På 1950-åra skjedde det store mekaniske forandringer i jordbruket. Blant annet ble traktoren allemannseie. Landskapet ble sterkt endret gjennom planering av åkre, kantvegetasjonen redusert og åkrene ble omgitt av tett granskog.

Nåtid: Innenfor verneområdet i dag drives det et aktivt landbruk. Jordbruket består av korngårder og korn/gras kombinert med husdyrproduksjon. Det er både hel- og deltidsbruk. Skogen utgjør en mindre del av landbruket, men er av betydning for flere grunneiere.

Landbruket er i stadig utvikling. Dette innebærer at nye driftsmåter og annen landbruksaktivitet enn det som er gjeldende i dag kan være aktuelle om noen tiår. Fra grunneiers hold ønskes en slik utvikling også innenfor verneområdet. Aktuelle bruksformer som ønskes kan være frukt dyrking, juletreproduksjon, bær dyrking og grønnsak dyrking.

Nabosamarbeid, sammenslåing av jorder og eiendommer kan på sikt forandre arronderingen innenfor verneområdet.

- **Boligbygging.** Det er ønske om økt boligbygging i området.
- **Masseuttak.** - Det har vært ett kommersielt masseuttak i området; på eiendommen 103/18.
- Grunneierne i Rokke ønsker å ha mulighet til å ta ut masse innenfor verneområdet til bruk på hele eiendommen.
- **Flomsikringstiltak.** Det kan bli nødvendig å vurdere flomsikringstiltak.
- **Vanningsanlegg.** Flere grunneiere ønsker mulighet for å ta ut vann til små vanningsprosjekt.
- **Elverket.** Halden energiverk påpeker at nettet i Rokkebygda er svakt, og at det ved økt forbruk vil være behov for å bygge frem høyspent og to transformatorarrangement.
- **Televerket.** En oppdatering av kabler og luftledninger vil kunne medføre strekking av luftkabler eller nedgraving av jordkabler.
- **Vegvesenet.** Det er ønske om å ruste opp riksveg 22.
- **Friluftsliv.** Det er størst ferdselsaktivitet i skogområdene på sørsiden av Ra-vegen, og på nord-nordøstsiden av Korsetvannet.
- **Jakt og fiske.** Det jaktes på elg, rådyr, hare og ender.

2.0 BRUKSPLAN / UTDYPING AV VERNEFORSKRIFTEN FOR ROKKE LANDSKAPSVERNOMRÅDE

Denne delen omhandler teksten i forskriften, ut i fra behovet for en presisering og utdyping av teksten og en viss tilpassing til de lokale forhold. Bruksplanen kan ikke innføre strengere restriksjoner, eller være mer liberal enn hva som er hjemlet i forskriften. Det er også viktig at bruksplanen ikke er i strid med verneformålet.

Forvaltningsmyndigheten har mulighet til å gi tillatelse til ulike tiltak etter både punkt VI og VIII i forskriften. Punkt VI er presis med tanke på hvilke tiltak det kan være aktuelt å gi tillatelse til. I den grad det er mulig, er det hensiktsmessig å klargjøre i bruksplanen hvilke av tiltakene i punkt VI det er sannsynlig at det vil bli gitt dispensasjon til, og hvilke betingelser som vil bli stilt til dispensasjonen.

Punkt VIII gjelder særskilte tiltak. Tiltak innen dette punktet vil bli vurdert strengt. Bruksplanen vil ikke gå nærmere inn på dette punktet, med unntak av omtalen under punktet om masseuttak.

Tiltakene nedenfor må i tillegg til verneforskriften vurderes i henhold til gjeldende relevant lovverk. Dette vil i hovedsak være jordloven, skogloven, plan- og bygningsloven, forurensningsloven og kulturminneloven.

Teksten nedenfor er inndelt etter aktuelle tema.

2.1 Tiltak i forbindelse med landbruket

Jordbruk og gårdsanlegg

Det er stor jordbruksaktivitet i området i dag (se kap.1.0), som det er fullt mulig å opprettholde selv om området er vernet. Verneforskriften bekrefter dette i punkt V-3 der det heter "*At eksisterende jordbruk skal kunne opprettholdes med driftsmåter som til enhver tid er vanlige, forutsatt at de ikke kommer i konflikt med verneformålet*".

Spørsmålet er hva slags driftsmåter som kan komme i konflikt med verneformålet og som dermed ikke er tillatt. Det ligger rom for skjønn i disse vurderingene, noe som gjør det nyttig å ha formuleringen i punkt IV i forskriften klart for seg: "*Alle inngrep som kan endre landskapets karakter er forbudt....*". Det er for eksempel tillatt å skifte fra korn til grønnsakproduksjon, oljevekster, beite osv på jordbruksareal. Det er også tillatt å legge utmark ut som beitemark. Noe som imidlertid vil være i strid med verneformålet er tilplanting av jordbruksarealer med barskog.

Landbruket er i stadig utvikling, noe som nødvendiggjør en viss fleksibilitet i vurderingen av nye tiltak. Det må i fremtiden søkes løsninger som både kan tilfredsstille bondens krav til effektivitet, og samtidig ivareta intensjonene med vernet.

Forskriften sier i punkt V-2 at vanlig vedlikehold av bygninger, tun, eksisterende veger og andre anlegg er tillatt. Forvaltningsmyndigheten kan etter punkt VI-2 i forskriften også gi tillatelse til å oppføre bygninger og anlegg i tilknytning til landbruket. I formuleringen "*..anlegg i tilknytning til landbruket..*" inngår alle fysiske tiltak som har med skog- og jordbruk å gjøre.

Rivning av bygninger og anlegg

Rivning av bygninger trenger tillatelse etter plan- og bygningsloven, det vil si fra kommunen.

Verneforskriften er ikke til hinder for å rive bygninger. Rivningstomten må ryddes.

Stedstilpasning

Punkt VI-1 sier: «...*Plassering og utforming av kårboliger skal tilpasses landskapet og tradisjonell byggeskikk i området.*»

Stedstilpasning vil si å tenke helhetlig under planleggingen av bebyggelse. Nybygget bør i form være tilpasset bygningene i nærheten, med tanke på for eksempel takvinkel, vinduer og fargevalg, og få en naturlig plassering i forhold til omgivelsene rundt.

Når det gjelder plassering og utforming av nybygg er den nye kårboligen på Strand gård et eksempel på et veltilpasset byggeprosjekt. Den er godt tilpasset stedets byggeskikk og bra plassert i forhold til eksisterende gårdstun.

Grøfter

Det er tillatt å renske eksisterende, gamle grøfter til den bredde og dybde de hadde sist de ble rensket.

Rensking av vannveger i området som er nødvendig for vannføringen er også tillatt. Med rensking menes fjerning av løst plantemateriale, siv osv.

Steinfyllinger

De steinfyllingene som har størst negativ landskapsmessig betydning er de store fyllingene som ligger i åkerlandskapet. Stein som legges i skogkanten har liten negativ innvirkning på landskapet. Stein må uansett ikke legges slik at den stenger for naturlige vannveger, som utfyllinger i bekkedrag mv.

I utgangspunktet bør stein legges utenfor verneområdet. Dersom dette medfører store transportavstander kan steinfyllinger innenfor verneområdet, som ble brukt på vernetidspunktet, benyttes. Markerte steinfyllinger i åkerlandskapet skal kartfestes. Dersom det er behov for nye steinfyllinger i åkerlandskapet skal disse godkjennes av forvaltningsmyndigheten. Bare de grunneiere som er berørt av landskapsvernområdet kan legge stein innenfor verneområdet. Stein fra den delen av eiendommen som ikke ligger innenfor verneområdet kan legges innenfor verneområdet dersom det er mest hensiktsmessig.

I dag er det to steinfyllinger i åkerlandskapet. Den ene går fra Rokke barnehage til Rokke kirke. Den andre ligger i skillet mellom eiendommene 112/2 og 111/19. Førstnevnte vil i fremtiden kunne benyttes videre fra vestre grense av parkeringsplassen ved kirka og vestover til vegen til Strand gård. Sistnevnte kan benyttes videre i sin helhet. Forutsetningen for videre bruk er at vegetasjonen på fyllingene opprettholdes. Vegetasjon som hindrer driften av omkringliggende jordbruksarealene kan fjernes.

Dersom en steinfylling har vært benyttet til annet avfall enn stein, skal dette avfallet ryddes vekk før fyllinga tas videre i bruk. Med avfall regnes ikke kvist ol. fra vegetasjonen.

Stein kan fjernes fra steinfyllinger og brukes til f.eks fyllmasse.

Kompostertbart materiale fra produksjon i landbruket

Ukompostertbart materiale fra produksjon skal bringes til offentlig godkjent avfallsanlegg eller fyllplass.

Kompostertbart materiale som f.eks gras, silo, halm ol. kan legges i skogen, under forutsetning av at det ikke er til sjenanse for noen eller virker skjemmende. Halmballer kan ikke kastes i skogen før de er sprettet. Emballasjen skal fjernes.

Veger til landbruksformål

Omfattende opprusting og nybygging av veger til landbruksformål trenger tillatelse etter forskrift om planlegging og godkjenning av veger til landbruksformål (1997), som gis av kommunen.

Disse tiltakene kommer i tillegg innunder punkt VI-2 i verneforskriften og trenger derfor tillatelse fra forvaltningsmyndigheten.

Forvaltningsmyndigheten vil ikke motsette seg en opprusting av eksisterende jord- og skogbruksveger til en standard som er nødvendig for å dekke behovet innenfor tradisjonell landbruksdrift. Det kan stilles vilkår til tillatelsen.

Nybygg av veger til landbruksformål vil imidlertid bli vurdert strengt.

Dersom det er nødvendig å forandre en utkjørsel av sikkerhetsmessige grunner vil forvaltningsmyndighetene ikke motsette seg dette.

Vanlig vedlikehold av veger som for eksempel punktvis utfylling av masse, grøfterydding osv. trenger ikke spesiell tillatelse av forvaltningsmyndigheten.

Masseuttak

Masseuttak må vurderes i henhold til gjeldende lovverk som jordloven, skogloven, plan- og bygningsloven og kulturminneloven.

Generelt:

Verneforskriftens punkt VI-2 sier at «...forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til oppføring av bygninger og anlegg i tilknytning til landbruket og uttak av masse i forbindelse med slik bygging».

Dette betyr at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse og stille vilkår for å ta ut masse i forbindelse med oppføring av bygninger og anlegg i tilknytning til landbruket (det vil si tilknytning til jord og skogbruk) innenfor verneområdet.

Dersom det er behov for masse til tiltak utenfor verneområdet må denne massen tas utenfor verneområdet.

Forvaltningsmyndigheten avgrensar uttakets omfang.

For å få en oversikt over et mulig omfang er det sendt ut en forespørsel til alle grunneiere om behovet for masseuttak innenfor verneområdet. Det var tre grunneiere som meldte et slikt behov. Dette viser at det pr i dag er lite behov for å ta ut masse innenfor verneområdet. På bakgrunn av dette kan forvaltningsmyndigheten signalisere en positiv behandling av søknader om masseuttak innenfor verneområdet slik situasjonen er i dag. Skulle ønsket om uttak av masse innenfor verneområdet i fremtiden øke betydelig må forvaltningsmyndigheten ta opp spørsmålet til ny vurdering.

Forvaltningsmyndigheten vil stille vilkår til tillatelsen.

Eventuelt nye uttak skal kartfestes og avmerkes i terrenget.

Unntak fra ovennevnte:

Eiendom 103/12 har sine masseressurser på den delen av eiendommen som ligger innenfor verneområdet. Tunet på denne eiendommen ligger utenfor verneområdet. Det er fra før av to små masseuttak rett innenfor vernegrensa som er delvis rehabilitert og igjengrodd.

Eier av 103/12 kan etter søknad få dispensasjon etter punkt VIII i forskriften til å ta ut masse innenfor verneområdet til bruk utenfor verneområdet på følgende vilkår:

- 1) Masse kan bare tas ut i forbindelse med tiltak i tilknytning til landbruket (jord og skogbruk), på egen eiendom, i forbindelse med tunet.
- 2) Masse fra andre grunneiers arealer innenfor verneområdet skal ikke benyttes på den delen av eiendom 103/12 som ligger utenfor verneområdet.
- 3) Masseuttaket skal kartfestes og avmerkes i terrenget.

Flomsikringstiltak

Eventuelle tiltak i forbindelse med flomsikring må vurderes når konkret plan foreligger. Dette vil komme innunder punkt VI-2 i forskriften, og er dermed et tiltak forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til og stille vilkår for.

Etablering av vanningsanlegg

Dersom det ikke etableres fysiske, permanente innretninger, inkludert fremføringer av elektrisitetsledninger, er det tillatt å ta ut vann fra vassdrag til vanning uten å søke om dispensasjon etter punkt VI-3 i forskriften.

Det samme gjelder for uttak av grunnvann til husbruk, vanning eller salg.

Større anlegg må behandles etter gjeldende lovverk. Det vil si Vassdragsloven (1940, med seinere endringer), og verneforskriftens punkt VI-3.

Det som vektlegges av miljøvernforvaltningen i en slik vurdering er blant annet plassering og utforming av fysiske innretninger som for eksempel pumpehus. Strømtilførselen til pumpehuset bør skje med jordkabel, ikke luftledning.

2.2 Tiltak i forbindelse med utbedring av riksveg 22.

I samsvar med forskriftens punkt VI-4 må tiltak i forbindelse med utbedring av riksveg 22 bli behandlet som dispensasjonssak når konkrete planer foreligger.

Vernebestemmelsene er ikke til hinder for vanlig vedlikehold av det offentlige vegnettet som f.eks grøfterensk/kantslåt.

2.3 Kabel, dreneringsrør og liknende.

I samsvar med forskriftens punkt VI-5 må tiltak i forbindelse med nedgraving av kabel i nye traseer bli behandlet som dispensasjonssak når konkrete planer foreligger.

Innenfor verneområdet er det mange ulike luftstrekk til tele- og elektrisitetsforsyning. Disse er godt synlig i terrenget og virker skjemmende på særlige utsatte partier landskapsmessig sett. Ved eventuell utskifting av luftledninger bør disse søkes nedgravd.

Det er tillatt med vedlikehold og fornyelse av nedlagte rør/dreneringsrør, ledninger og liknende.

Dersom forurensningsmyndighetene, i dette tilfelle kommunen, pålegger grunneier å utbedre kloaknettet vil ikke verneforskriften være til hinder for dette.

2.4 Steingjerder og trær i tilknytning til steingjerder.

Nedring eller annen ødeleggelse av steingjerder og trær i tilknytning til steingjerder er forbudt etter punkt IV i forskriften.

Med steingjerder menes oppbygde steingjerder, ikke gamle steinfillinger. Trær som vokser så nært steingjerdet at steingjerdet blir ødelagt bør fjernes.

2.5 Løvtrevegetasjonen langs bekker, ved strandbredder og i raviner.

Hogging eller på annen måte fjerning av løvtrevegetasjonen langs bekker, ved strandbredder og i raviner er forbudt etter punkt IV i forskriften. Det er imidlertid tillatt, etter punkt V-4, å ta ut trevirke ved strandbredder og langs bekker til eget brensel, det vil si for bruk i egen bolig.

Dette betyr at det kan bli foretatt noe plukkhogst av løvtrær, og at snauhogst ikke er tillatt. Treslagsskifte fra løvtre til barskog er ikke tillatt.

Dersom greiner er til hinder for fremkommeligheten til landbruksmaskiner kan disse kuttes.

Strandbredder blir her definert som 15 meter fra vannspeilet og innover land i Korsetvannet, Rokkevannet og Kamhaugtjern. Tårerbestandet i Rokkevannet og sumpområdet rundt Kamhaugtjern regnes her ikke med. Dette betyr at tårerzonen og sumpområdet regnes som vannspeil.

Dersom vernegrensa gir smalere soner er det vernegrensa som gjelder.

Unntak: På eiendom 109/1 er det en frodig og storvokst oreskog ca. 100 meter fra bekkeutløpet på østsiden av Rokkevannet. I dette området (som er avmerket spesielt på kartet) beregnes strandbredden fra vernegrensa og til vannet.

Dette punktet blir mer omtalt under tiltaksdelen.

2.6 Hensetting av campingvogn, brakker og liknende.

Hensetting av campingvogn, brakker og liknende er forbudt etter forskriftens punkt IV.

Dette omfatter ikke hensetting av campingvogn i tilknytning til tunet.

2.7 Henleggelse av avfall.

Henleggelse av avfall er forbudt etter punkt IV i forskriften. Det er også forbudt etter § 28 i forurensningsloven.

I eksisterende avfallsfyllinger skal bare bygningsmateriale ol. ligge igjen før fyllingen avsluttes og dekkes til med jordmasser.

3.0 TILTAK

3.1 Mål og utfordringer

Formålet med landskapsvernet er å bevare det egenartede natur-, og kulturlandskapet på Rokke-
raet og tilgrensende områder med de geologiske, botaniske og kulturhistoriske elementer som
bidrar til å gi området dets særpreg. Tiltaksdelen skal inneholde skjøtselstiltak som skal fremme
dette verneformålet.

Tiltaksdelen skal i hovedsak ta utgangspunkt i situasjonen på vernetidspunktet, men kan også
inneholde tiltak som gjenskaper tidligere naturtilstander. Alle skjøtselstiltak er utarbeidet i
samarbeid med grunneier, og iverksettelsen av tiltakene skal skje etter avtale med grunneier.

Bakgrunnen for de enkelte skjøtselstiltak står beskrevet under punkt 1.0.

3.2 Kart

Alle kart ligger i bakerste perm.

Kart nr. 1 (oversiktskart)

3.3 Løvtrevegetasjonen tilknyttet vann og vassdrag (nedenfor omtalt som kantvegetasjon)

Viser til punkt 2.5 i bruksdelen.

Mål: Bevare en variert og frodig kantvegetasjon av løvtrær langs vann og vassdrag. Dette er
viktig både av naturfaglige, landbruksmessige og estetiske hensyn.

Forskriftens punkt IV sier at det er forbudt å hogge eller på annen måte fjerne løvtrevegetasjonen
langs bekker, ved strandbredder og i raviner. Forskriftens punkt V tillater imidlertid uttak av
trevirke ved strandbredder og langs bekker til eget brensel.

Det er tillatt å hogge gran og furu. Da det er en del kulturminner i landskapsvernområdet må
kulturminnemyndighetene kontaktes før eventuell stubbebryting.

Kantvegetasjonen i verneområdet består i hovedsak av or, bjørk, vier, selje, osp, rogn, eik,
gran, furu og ulike urter og grasarter i bunnvegetasjonen

Vegetasjonstyper:

- Flere områder er tette og frodige med småvokst løvkratt, og varierende innslag av gran og
furu, og varierende innslag av store løvtrær.
- Områder med storvokst løvskog, av osp, or og bjørk.
- Tørre furukoller.
- Våt og sumpaktig mark med løvvegetasjon.

Skjøtselstiltak: Legge til rette slik at løvtrærne får de nødvendige vekstvilkår. Dette innebærer
en sterk tynning av vegetasjon som vil være til hinder for dette, noe som i dette området vil dreie
seg om gran. Enkelte kvistrike, tette eksempler av gran som gir godt skjul bør få stå igjen. Det
er ikke tillatt å plante gran i kantsonen. Soner hvor uttak av gran er nødvendig er merket av på
kartet.

Visse steder langs Kamhaugtjernbekken (elva) er løvvegetasjonen veldig skrinnt blant annet på grunn av flatehogst og beite. I disse sonene må det legges til rette for en naturlig reetablering av løvvegetasjonen.

Skjøtselsplan:

Korsetvannet (se kart nr. 2)

Eiendom 108/2.

Sonene for uttak av gran har en bredde på 10 meter fra vannkanten, se vedlagt kart.

Uttak av gran rundt vannet er de fleste steder avhengig av islagt vann. Dette innebærer at planen for uttak må være fleksibel.

Det vil ikke bli foretatt noen skjøtselstiltak på tørre fururabber rundt Korsetvannet.

Rokkevannet (se kart nr. 3)

Store deler av kantsonen rundt Rokkevannet er våt, sumpaktig mark der grana ikke vokser. Dette betyr at det ikke er nødvendig å ta ut gran i disse områdene.

Sonene det imidlertid er nødvendig å ta ut gran er avmerket på kartet. Det omfatter eiendommene 109/1 og 124/3. Sonene har en bredde på 5 meter.

Kamhaugbekken (elva) (se oversiktskart)

Løvtrevegetasjonen langs kanten av Kamhaugbekken er de fleste steder frodig og godt intakt. På visse steder er løvvegetasjonen delvis fjernet i forbindelse med flatehogst.

Vegetasjonen langs bekken har en viktig effekt i å binde bekkedanten, og dermed hindre jordras. Det er derfor ikke hensiktsmessig med en for sterk tynning av gran på en gang for å slippe til løvtrevegetasjonen. Fjerning av gran må gjøres over tid ved at det ved sluttavvirkning eller tynning av tilgrensende arealer skjer en skrittvis fjerning av gran, og igjensetting av løv. Det bør ikke tilplantes med gran langs bekken.

Ansvar: Fylkesmannens miljøvernavdeling har det praktiske og økonomiske ansvaret for skjøtselstiltakene rundt Korsetvannet og Rokkevannet. Grunneiere har ansvaret for reetableringen av løvtrevegetasjon langs Kamhaugbekken.

Innen en 6-års periode fra 1.1.98 bør all nødvendig fjerning av gran i avmerkede soner være utført. Oppfølgingen er avhengig av graden av naturlig foryngelse av gran. Etter ca. 10 år bør det vurderes om det trengs en ny rydding. En vil etter denne vurderingen kunne fastslå frekvensen av rydding fremover.

3.4 Kulturminner og kulturhistorie

Mål:

Innenfor landskapsvernområdet er det mange automatisk fredete kulturminner fra før 1537, og flere andre spor etter en meget interessant kulturhistorie. Målet er å bevare og synliggjøre disse best mulig.

I forvaltningsplanen er det foretatt et utvalg av kulturminner som skal skjøttes særskilt. Som spesialområde innenfor landskapsvernområdet er arealene i tilknytning til Rokke middelalderkirke valgt ut, noe som har fått egen omtale under punkt A) nedenfor. I tillegg er det valgt ut enkelte andre kulturminner der det bør utføres enkle skjøtselstiltak. Disse kulturminnene ligger i tilknytning til eldre vegfar

Eldre vegfar

Gjennom landskapsvernområdet går det to gamle vegfar:

- 1) Gamle kongevegen - merket direkte på kartet
- 2) Oldtidsvegen - merket direkte på kartet

A) Rokke middelalderkirke (se oversiktskart)

a) Gravhauger/kulturminner

Et av de mest interessante områdene sett ut i fra et kulturhistorisk synspunkt er området knyttet til Rokke middelalderkirke.

Kirka ligger i et gravfelt fra jernalderen. Flere av disse gravene er ødelagt på grunn av vegbygging, husbygging, masseuttak osv. På østsiden av kirkegården, på eiendom 110/2, er det imidlertid noenlunde intakte gravhauger/kulturminner. Disse gravhaugene skjules i dag av en tett granbestand med innslag av bjørk. Det er interessant å få synliggjort disse gravhaugene/kulturminner, og dermed områdets kulturhistorie knyttet til kirka, som er det mest sentrale punktet på Rokke. Det er også interessant å delvis gjenskape vegetasjonen slik den var på den tiden gravhaugene/kulturminnene oppsto. Dette innebærer å fjerne grana, og la bjørka slippe til.

Skjøtselstiltak:

Vinteren 1998: Fjerne alle små grantrær (opptil ca. 4 meter), og foreta en tynning i resten av granbestanden. Ved hogst skal stubben skjæres helt ned til bakkeplan.

Våren 1998: Plante til bjørk der det er nødvendig. Det må ikke plantes oppå gravhaugene.

Våren 1998 - våren 2000: Manuell rydding av området 2 ganger i året.

Vinteren 2000: Fjerne resten av grantrærne.

Våren 2000: Supplere med bjørkeplanter dersom det er nødvendig.
Mulighet for å starte opp med beitedyr vurderes.

Ansvar: Fylkesmannens miljøvernnavdeling. Dersom det innføres beitedyr er grunneier/dyreier ansvarlig for tilsyn med dyr, og vedlikehold.

b) Tilplanting rundt parkeringsplass

Av landskapsmessige grunner vil det bli plantet rogn rundt den nye parkeringsplassen ved Rokke kirke. Plantingen vil bli gjort våren 1998.

Det kan med tiden være aktuelt å bygge opp et steingjerde på sør- og vestsiden av parkeringsplassen.

Ansvar: Menighetsrådet i Rokke. Fylkesmannens miljøvernavdeling bekoster investeringer til planting på kr. 10 000.

B) Gravhauger i tilknytning til «Helligtrekongersfurua» (eiendom 110/3) (se kart nr. 4)
Arealet på 1,3 da er avmerket på kartet.

«Helligtrekongersfurua» ble administrativt vernet av Opplysningsvesnets Fond i 1921.

Skjøtselstiltak:

Vinter 1998: Åpne vegetasjonen slik at profilen til gravhaugene kommer bedre frem, sett i fra vegen. Dette innebærer at gran oppå selve gravhaugene blir fjernet. I tillegg skal det foretas en fagmessig utført kvisting av barskogen rundt gravhaugene. Løvtre som f.eks eik og bjørk gir et historisk bilde på hvordan vegetasjonen var på den tiden da gravhaugene oppstå, og bør derfor bevares.

Våren 1998- våren 2000: Manuell rydding av området 2 ganger i året.

Det foretas så en vurdering om behovet for ryddingen fremover.

Informasjonstavle bør settes opp.

Ansvar: Fylkesmannens miljøvernavdeling. Grunneier får inntektene av tømmeret som hogges. Fylkesmannens miljøvernavdeling dekker utgifter til uttak av tømmer, kvisting og skjøtsel.

C) Gravhauger på vestre del av eiendom 110/3 (se kart nr. 4)

Rundt og oppå disse gravhaugene er det tett med kvistrik gran i hovedsak hogstklasse III. Grunneier ønsker ikke å foreta noe hogst i området nå. I driftsplanen for området vil det imidlertid bli innarbeidet hensyn til disse gravhaugene. Dette betyr at det ved sluttavvirkning vil bli satt igjen løvtre. Det er ikke tillatt å plante til med bartre oppå gravhaugene, og det vil bli forsøkt å holde arealene i nær tilknytning til gravhaugene mer åpne enn det de var før sluttavvirkning.

4.0 RAHAUGEN NATURMINNE

Se kart nr. 5

Rahaugen naturminne ble opprettet ved kongelig resolusjon av 13. desember 1996. Området dekker et areal på ca. 73 da.

Formålet med fredningen av Rahaugen naturminne er å bevare en urørt, sjelden og karakteristisk utformet rullesteinsbelagt strandflate i marin grense. Området har stor faglig og pedagogisk verdi.

I forskriftens punkt IV heter det at motorisert ferdsel er forbudt. Denne bestemmelsen er i henhold til punkt V-2 ikke til hinder for skånsom motorisert ferdsel i forbindelse med skogsdrift. I dette ligger det at den motoriserte ferdselen skal skje så skånsom som mulig, f.eks med lett traktor på snødekt, frossen mark.

5.0 FORVALTNINGSMYNDIGHET

Forvaltnings- og oppsynsmyndighet er Fylkesmannen i Østfold, miljøvernavdelingen, Vogtsgt. 17, 1500 Moss, Postadresse: boks 325, 1502 MOSS. Tlf: 69 24 70 00.

Oppsynet skal påse at vernebestemmelsene overholdes, drive informasjon og eventuelt nødvendig skjøtsel.

6.0 ANNET

Byggesøknader sendes til bygningsrådet på vanlig måte. Bygningsrådet oversender søknaden til forvaltningsmyndigheten til behandling i henhold til vernet

Under all planlegging av tiltak eller inngrep bør det tas kontakt med forvaltningsmyndigheten på et tidlig stadium for å innarbeide vernehensynene og forkorte senere saksbehandling.

Gjennomføring av skjøtselstiltakene er avhengig av bevilgninger fra Direktoratet for naturforvaltning.

7.0 SKJØTSELSPLANENS VARIGHET

Skjøtelsesplanen gjelder inntil videre. Den kan tas opp til revisjon etter behov.

4.0 RAHAUGEN NATURMINNE

Rahaugen naturminne ble opprettet ved kongelig resolusjon av 13. desember 1996. Området dekker et areal på ca. 73 da.

Formålet med fredningen av Rahaugen naturminne er å bevare en urørt, sjelden og karakteristisk utformet rullesteinsbelagt strandflate i marin grense. Området har stor faglig og pedagogisk verdi.

I forskriftens punkt IV heter det at motorisert ferdsel er forbudt. Denne bestemmelsen er i henhold til punkt V-2 ikke til hinder for skånsom motorisert ferdsel i forbindelse med skogsdrift. I dette ligger det at den motoriserte ferdselen skal skje så skånsom som mulig, f.eks med lett traktor på snødekt, frossen mark.

5.0 FORVALTNINGSMYNDIGHET

Forvaltnings- og oppsynsmyndighet er Fylkesmannen i Østfold, miljøvernavdelingen, Vogtsgt. 17, 1500 Moss, Postadresse: boks 325, 1502 MOSS. Tlf: 69 24 70 00.

Oppsynet skal påse at vernebestemmelsene overholdes, drive informasjon og eventuelt nødvendig skjøtsel.

6.0 ANNET

Byggesøknader sendes til bygningsrådet på vanlig måte. Bygningsrådet oversender søknaden til forvaltningsmyndigheten til behandling i henhold til vernet

Under all planlegging av tiltak eller inngrep bør det tas kontakt med forvaltningsmyndigheten på et tidlig stadium for å innarbeide vernehensynene og forkorte senere saksbehandling.

Gjennomføring av skjøtselstiltakene er avhengig av bevilgninger fra Direktoratet for naturforvaltning.

7.0 SKJØTSELSPLANENS VARIGHET

Skjøtselsplanen gjelder inntil videre. Den kan tas opp til revisjon etter behov.

8.0 LITTERATURLISTE

- Direktoratet for naturforvaltning. Vern og forvaltning av naturvernområder, 1994.
- Fylkesmannen (MVA) i Telemark og Buskerud. Miljøforbedringer langs vassdrag i tettbebygde strøk.
- Fylkesmannen i Østfold (MVA). Bekken, naturens renselanlegg
- Fylkesmannen i Østfold, utbyggingsavdelingen. Naturvernregistreringer i Østfold, 1976.
- Forlaget Norsk gardsbruk A/S. Østfold fylke. 1962
- Frivold, Lars Helge. Lauvtrær i landskapet. 1995.
- Gløersen et.al. Eika i norsk skogbruk. 1957.
- NINA. Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap. Håndbok for feltregistrering - omfang og skjema. Del 2. 1992.
- Nordiska ministerrådet. Vegetasjonstyper i Norden, 1984.
- Rune Sævre, institutt for naturforvaltning. Rokke-raet, natur- og kulturlandskap i fortid og fremtid. 1984.
- Østfold landbruksselskap. Landbruk i Østfold 1830-1980. Fra sigden til skurtreskeren. 1980.

9.0 VEDLEGG

1. Forskrift om vern av Rokke landskapsvernområde i Halden kommune, Østfold fylke.
2. Forskrift om vern av Rahaugen naturminne i Halden kommune, Østfold fylke.
3. Kart over Rokke landskapsvernområde.
4. Kart over Rahaugen naturminne.
5. Liste over automatisk fredete kulturminner (forminner) og oldsaker.

FORSKRIFT OM VERN AV ROKKE LANDSKAPSVERNOMRÅDE I HALDEN KOMMUNE, ØSTFOLD FYLKE

I

I medhold av Lov om naturvern av 19. juni 1970 nr. 63 § 5, jfr. § 6 og §§ 21, 22 og 23, er et område ved Rokke i Halden kommune, Østfold fylke vernet som landskapsvernområde ved kgl.res. av 13. desember 1996 under betegnelsen Rokke landskapsvernområde.

II

Verneområdet omfatter følgende gnr./bnr.: 100/2, 103/1, 103/3, 103/5, 103/7, 103/12, 103/18, 103/21, 103/31, 103/45, 103/49, 104/1, 105/4, 106/1, 106/2, 107/1, 108 2, 109/1, 110/2, 110/3, 110/3F2, 110/8, 110/12, 110/14, 111/1, 111/2, 111/3, 111/13, 111/19, 112/2, 112/5, 124/1 og 124/3.

Landskapsvernområdet dekker et areal på ca. 4500 dekar hvorav ca. 1000 dekar er vann. Grensene fremgår av vedlagte kart i målestokk 1:5000, datert Miljøverndepartementet, desember 1996.

Kartet og forskriften oppbevares i Halden kommune, hos fylkesmannen i Østfold, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

De nøyaktige grensene skal avmerkes i marka etter nærmere anvisning av forvaltningsmyndigheten. Knekkpunktene bør koordinatfestes.

III

Formålet med vernet er å bevare det egenartete natur-, og kulturlandskapet på Rokkerøet og tilgrensende områder med de geologiske, botaniske og kulturhistoriske elementer som bidrar til å gi området dets særpreg.

IV

For landskapsvernområdet gjelder følgende bestemmelser:

Alle inngrep som kan endre landskapets art eller karakter vesentlig er forbudt, som f.eks. uttak eller utfylling av masse, bakkeplanering, lukking av bekker, fremføring av luftledninger, jordkabler eller kloakkledninger, nedrivning eller annen ødeleggelse av steingjerder og trær i tilknytning til steingjerder, hogging eller på annen måte fjerne løvtrevegetasjonen langs bekker, ved strandbredder og i raviner, bygging av vegger, oppføring av bygninger, anlegg eller andre innretninger, hensetting av campingvogn.

brakker og lignende, og henleggelse av avfall. I hagemark er planting av bartrær og treslagskifte fra løvtrær til bartrær forbudt.

Opplistingen er ikke uttømmende.

V

Bestemmelsene i pkt. IV er ikke til hinder for:

1. Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i ambulanse-, politi-, rednings-, brannverns-, oppsyns-, skjøtsels- og forvaltningsøyemed.
2. Vanlig vedlikehold av bygninger, tun, eksisterende veger og andre anlegg.
3. At eksisterende jordbruk skal kunne opprettholdes med driftsmåter som til enhver tid er vanlige, forutsatt at de ikke kommer i konflikt med verneformålet.
4. Uttak av trevirke ved strandbredder og langs bekker til eget brensel.

VI

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

1. Oppføring av boliger i tilknytning til eksisterende tun (kårboliger). Plassering og utforming av kårboliger skal tilpasses landskapet og tradisjonell byggeskikk i området.
2. Oppføring av bygninger eller anlegg i tilknytning til landbruk og uttak av masse i forbindelse med slik bygging.
3. Etablering av vanningsanlegg.
4. Tiltak i forbindelse med utbedring av riksveg 22.
5. Nedgraving av kabel.

VII

Forvaltningsmyndigheten skal utarbeide forvaltningsplan for landskapsvernområdet. Planen skal inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføringen av forvaltningstiltakene. Forvaltningsmyndigheten eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer kan gjennomføre skjøtselstiltak for å fremme verneformålet.

VIII

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra verneforskriften for vitenskapelige undersøkelser, arbeider av vesentlig samfunnsmessig betydning og i spesielle tilfeller dersom det ikke stider mot formålet med vernet.

IX

Forvaltningen av forskriften tillegges Fylkesmannen i Østfold.

X

Denne forskrift trer i kraft straks.

FORSKRIFT OM VERN AV RAHAUGEN NATURMINNE I HALDEN KOMMUNE, ØSTFOLD FYLKE

I

I medhold av Lov om naturvern av 19. juni 1970 nr. 63, §11, jfr. § 12 og §§ 21, 22 og 23, er et område ved Rahaugen i Halden kommune, i Østfold fylke fredet som naturminne ved kgl.res. av 13. desember 1996 under betegnelsen Rahaugen naturminne.

II

Naturminnet omfatter gnr./bnr.: 104/1.

Naturminnet dekker et areal på ca. 73 dekar. Grensene fremgår av vedlagte kart i målestokk 1:5000, datert Miljøverndepartementet, desember 1996.

Kartet og forskriften oppbevares i Rygge kommune, hos Fylkesmannen i Østfold, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

De nøyaktige grensene skal avmerkes i marka etter nærmere anvisning av forvaltningsmyndigheten. Knekkpunktene bør koordinatfestes.

III

Formålet med fredningen er å bevare en urørt, sjelden og karakteristisk utformet rullesteinsbelagt strandflate i marin grense av stor faglig og pedagogisk verdi.

IV

For naturminnet gjelder følgende bestemmelser:

1. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg eller andre faste innretninger, hensetting av campingvogn o.l., fremføring av luftledninger, jordkabler eller kloakkledninger, bygging av veger, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, drenering og annen form for tørrelegging, utslipp av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler og henleggelse av avfall.
Opplistingen er ikke uttømmende.
2. Motorisert ferdsel er forbudt.

V

Bestemmelsene i pkt. IV er ikke til hinder for:

1. Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i ambulanse-, politi-, rednings-, oppsyns-, skjøtsels- og forvaltningsøyemed.
2. Skånsom motorisert ferdsel i forbindelse med skogsdrift.
3. Sanking av bær og matsopp.

VI

Forvaltningsmyndigheten eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer kan gjennomføre forvaltningstiltak i samsvar med verneformålet. Det kan utarbeides forvaltningsplan som skal inneholde retningslinjer for gjennomføring av tiltakene.

VII

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra verneforskriften når formålet med vernet krever det, for vitenskapelige undersøkelser, arbeider av vesentlig samfunnsmessig betydning og i spesielle tilfeller dersom det ikke strider mot formålet med vernet.

VIII

Forvaltningen av forskriften tillegges Fylkesmannen i Østfold.

IX

Denne forskrift trer i kraft straks.

ROKKE LANDSKAPSVERNOMRÅDE

Liste over automatisk fredete kulturminner (fornminner) og oldsaker

Listen over fornminner er basert på de registreringer som er foretatt av Universitetets Oldsaksamling for Økonomisk kartverk (ØK). Den første ØK-registreringen av området ble foretatt i 1964; jfr. *Innberetning om en topografisk-arkeologisk registrering i Halden by og Berg prestegjeld, Østfold*. Listen er supplert med senere registreringer. Når det gjelder oldsaker, er det funn omtalt i ØK-registreringen eller tilvekstførte oldsaker som er tatt med.

Listen kan ikke oppfattes som en komplett oversikt over funn og fornminner i landskapsvernområdet. Erfaringer fra senere års revisjoner av registreringene fra 1960-tallet har vist at registrerte fornminner kan ha blitt fjernet, men det blir også foretatt en rekke nyregistreringer. Videre er det slik at registreringen i hovedsak omfatter synlige fornminner. På landsbasis regner en i dag med at forholdet mellom synlige og ikke-synlige fornminner er 1 : 20. Det er sannsynlig at dette forholdstallet også har gyldighet for landskapsvernområdet.

Synlige fornminner

Synlige fornminner omfatter en rekke typer. I landskapsvernområdet er det en klar overvekt av gravminner, men det er også registrert en bygdeborg. Med synlige fornminner mener vi med andre ord fornminner som har en fysisk markering over dagens markoverflate.

Ikke-synlige fornminner

I tillegg til de synlige fornminnene finnes de ikke-synlige, dvs. fornminner som ligger under dagens markoverflate og ikke viser synlige spor i denne. Dette er fornminnetyper som krever andre og mer tidkrevende registreringsmetoder og -teknikker enn det som ligger til grunn for registreringene for ØK.

Boplasser under flatmark representerer en stor gruppe ikke-synlige fornminner. I steinalderens fangstsamfunn førte hverken boligen eller boplassaktivitetene til markerte inngrep i terrenget, og bare gjennom naturlige prosesser vil disse ligge skjult under torven. Når det gjelder den forhistoriske gårdsbosetningen, finnes det flere forklaringer på at denne ikke lenger er synlig. En av hovedårsakene er at den forhistoriske gården ligger i områder med en kontinuerlig jordbrukshistorie. Dette gjelder ikke minst på Rokke-raet, hvor gårdsutviklingen med nyetablerte tun, kontinuerlig åkerdrift, nydyrking eller tilplanting har ført til at de eldre sporene er blitt tildekket eller slettet. Men det er viktig å understreke at senere års erfaring har vist at selv i områder som i dag er fulldyrket, kan det finnes godt bevarte spor etter bosetningen under pløyselaget.

En annen stor gruppe ikke-synlige fornminner er flatmarksgraver; dvs. graver uten markering på markoverfalten. Det kan være gravkister, nedsatte gravurner med brente bein, groper, brannflak med mer. All erfaring tilsier at det på ethvert gravfelt finnes minst like mange graver under flatmark som det finnes hauger, røyser eller steinsetninger.

I. Funn og fornminner innenfor landskapsvernområdet

Listen er ordnet etter matrikkelgård og bruk. Det er videre antydnet en datering; y = yngre, e = eldre, sta = steinalder, bra = bronsealder, ja = jernalder. Videre gis det en summarisk beskrivelse av fornminne/funn. Tilslutt en referanse (id.nr.) til fornminneregisteret eller Oldsaksamlingens tilvekst (C).

Gård/bruk	datering	fornminne/funn	id.nr.
Herrebrøden, gnr. 103			
Herrebrøden, bnr. 1	ja	2 gravhauger. D. 6 m, h. 0,5 og 1 m. Steinsetning, 8 rundkamp. D. 12m Kan være flere gravhauger S for steinsetningen.	1269H6R6
	ysta	Steinøks - funnet ca. 1910-15 - siden tapt	
Raet, bnr. 3	sta	Trinnøks	C21031
Anerød, bnr. 12	ja	2 gravhauger. D. 7:8 m, h. 0,6 : 0,8 m.	1269H6R12
	ja	3 gravhauger. D.7-9 m, h. 0,2-1 m.	1269H6R13
	ja?	Kvartsbryne.	C13251
	sta	Hulmeisel av flint	C13252
Kamperhaug 2, bnr. 21	ja	Gravhaug. D. 14 m, h. 1,75 m. Minst 2 gravhauger fjernet ved dyrking.	1269H6R11
Sandmo, bnr. 34	ja	2 gravhauger. D. 8:10 m, h. 0,75 m. Rydningssrøys.	1269H6R14

Rahaugen, i matr. Helgerød, gnr. 104

Helgerød, bnr. 1	ysta	Dolk av flint. Oppbevares på gården.	
	uviss	Steingjerde.	
Helgerødbakken?	ysta	Hulmeisel av flint	C15358

Korset lille, gnr. 107 / Korset søndre og nordre, gnr. 108

	ysta	bredegget flintøks	C15354
--	------	--------------------	--------

Korset søndre og nordre, gnr. 108

Korset s/n, bnr. 2	ja	Bydeborg. Festningsåsen.	1269H6R5
	uviss	Vei m/kavler og steinheller.	
	ysta	Skaftulløks av bergart. Oppbevares på gården.	
	ysta	Tykknakket steinøks. Oppbevares på gården.	
	eja	Boplassfunn/grav?	C31558

sta	Boplassfunn. Oppbevares på gården.
sta?	Fiskesøkke. Oppbevares på gården.
yja?	Spinnehjul. Oppbevares på gården.
ysta	Flintsigd. Privat eie.
uviss	Rydningsrøyser.

Rokke, gnr. 110

Rokke, bnr. 2	ja	2 gravhauger. D. 2,5:8 m, h. 0,3-0,5 m.	I269H6R1
	ja	Minst 25 gravhauger. D. 5-15m, h. 0,5-2 m.	I269H6R2
	ja	Minst 12 gravhauger. D. 7-9 m, h. 0,75-2 m.	I269H6R4
Rokkegården, bnr. 3	ja	Minst 35 gravhauger. D. 4-16m, h. 0,3-2,5 m.	I269H6R3

(R2.3 og 4 må betraktes som et sammenhengende gravfelt og det ble ved befaring registrert nye felt i tilknytning til disse.)

	ja	Minst 6 gravhauger. D. 7-12 m, h. 0,5-2,5 m.	I269H6R7
	ja	3 gravhauger. D. 4-6 m, h. 0,3-0,6 m.	I269H6R8
	uviss	Grop m/voll.	
	ja	Kljåstein. Funnet i tuft av uviss alder.	
	ja	Gravhaug - nyreg. 1983	

Funn fra Lorangs gravninger

eja	Leirkarskår fra 4 krukker	C15605
eja	Deler av beinkam?	C15606
eja	Leirkarskår (R354)	C15619
eja	Leirkar (R364)	C15620
eja	2 bronsefibulaer og 1 jernfibula	C15621
eja	Likarmet bronsespenne, jernnål, benkam mm	C15622
eja	Nålehus av bronse	C15623
eja	4 glassperler	C15624
eja	2 leirkar (R361 og 368)	C15625
eja	Leirkar (R363)	C15626
eja	Deler av bronsespenne	C15627
eja	Beinkam	C15628
eja	2? (R277)	C15629
eja	Hårnål av bein	C15630
eja	En del smeltede glassperler	C15631
eja	Del av spinnehjul av leire	C15632
eja	Leirkar (R364)	C15633
eja	Leirkar (R361)	C15634
eja	Leirkar (R361)	C15637

eja	Lite leirkar	C15638
eja	Leirkar (R361)	C15639
eja	Leirkar (R361)	C15640
eja	Lite leirkar (R355)	C15641
eja	4 stykker av beinkam	C15642
eja	5 stykker av beinkam	C15643
eja	Bronsefibula (R235)	C15644
eja	Spinnehjul	C15645
eja	Skår av spannformet leirkar	C15711
yja	Oval bronsespenne, mm	C15799
eja	3 leirkar (2R361,R364), leirkarskår, tenner	C22847

Strand, gnr. 111

Strand, bnr. 1	ja	Gravhaug. D. 11 m, h. 1,5 m.	I269H6R15
	ysta	Skaftulløks (R29)	C15505

Rokkeraet ubestemt

sta	2 spydspisser av flint	C15398
-----	------------------------	--------

II. Funn og fornminner i nærområdet til landskapsvernområdet

Herrebrøden, gnr. 103

Fjell, bnr. 2	ja	Bygdeborg. Trinneborgkollen. Skanse i 1808.	
Herrebrøden, bnr. 7	bra/ja	Gravrøys. D. 7 m, h. 1 m. Høiåsen.	
	uviss	3 røyser. Tutjern.	
	uviss	Haug.	
	ja/ma	Fangstgrop. Store Tutjern.	
	uviss	Bogastelle.	
Solstad, bnr. 9	ysta	Skaftulløks av bergart. 2 tapte økser.	C31422.
	uviss	Reist stein, rodestein.	
Ekelién, bnr. 15	bra/ja	2 gravrøyser. D. 7-8 m, h. 0,2 m.	
	bra/ja	Gravrøys. D. 5 m, h. 1 m.	
	uviss	2 steingjerder. Lengde på flere hundre meter.	

Rahaugen, i matr. Helgerød, gnr. 104

Helgerød, bnr. 1	bra	3 gravrøyser. D. 5-11 m, h. 0.2 m. Tutjern.	
------------------	-----	---	--

Mjølnerød, gnr. 105

Mjølnerød, bnr. 1	ysta	2 skaftulløkser.	C31421
Saueløkka, bnr. 5	ysta	Skaftulløks	C20861

Korset lille, gnr. 107

Korset lille, bnr. 1	esta	Steinalderboplass. 180m S for Vasstjern.
----------------------	------	--

Korset søndre og nordre, gnr. 108

Korset s/n, bnr. 1	esta	Steinalderboplass. 180m S for Vasstjern
Korset s/n, bnr. 2	ja	6 gravhauger.
	ja	2 gravhauger.
	sta	Steinalderboplass. 3 km N for gården.
	sta	Steinalderboplass. 4,5 km N for gården.

Rokke, gnr. 110

Tingsbu, bnr. 6	sta	Funn av flint flere steder på gården Tradisjon om tingsted.
-----------------	-----	--

Strand, gnr. 111

Lillestrand, bnr. 3	ja	Minst 10 gravhauger og 1 bautastein.
---------------------	----	--------------------------------------

Rokke, i matr. Eng, gnr. 112

Eng, bnr. 1	ysta.	Flintøks.	C26487.
-------------	-------	-----------	---------

Lindemørken nordre, gnr. 113

Lindemørken n, bnr. 1	ja	2 gravhauger.
-----------------------	----	---------------

Fossebro - Bekkeleiet fra Rokkevannet til Bergsjø

ysta	Skaftulløks	C5886
ysta	Handtaket av flintdolk	C15419
sta	Spydspiss av flint	C15420
sta	Spydspiss av flint	C15422
sta	Buttmakket steinøks	C15456
sta	Hulmeisel av bergart	C15457
ysta	Skaftulløks	C15534

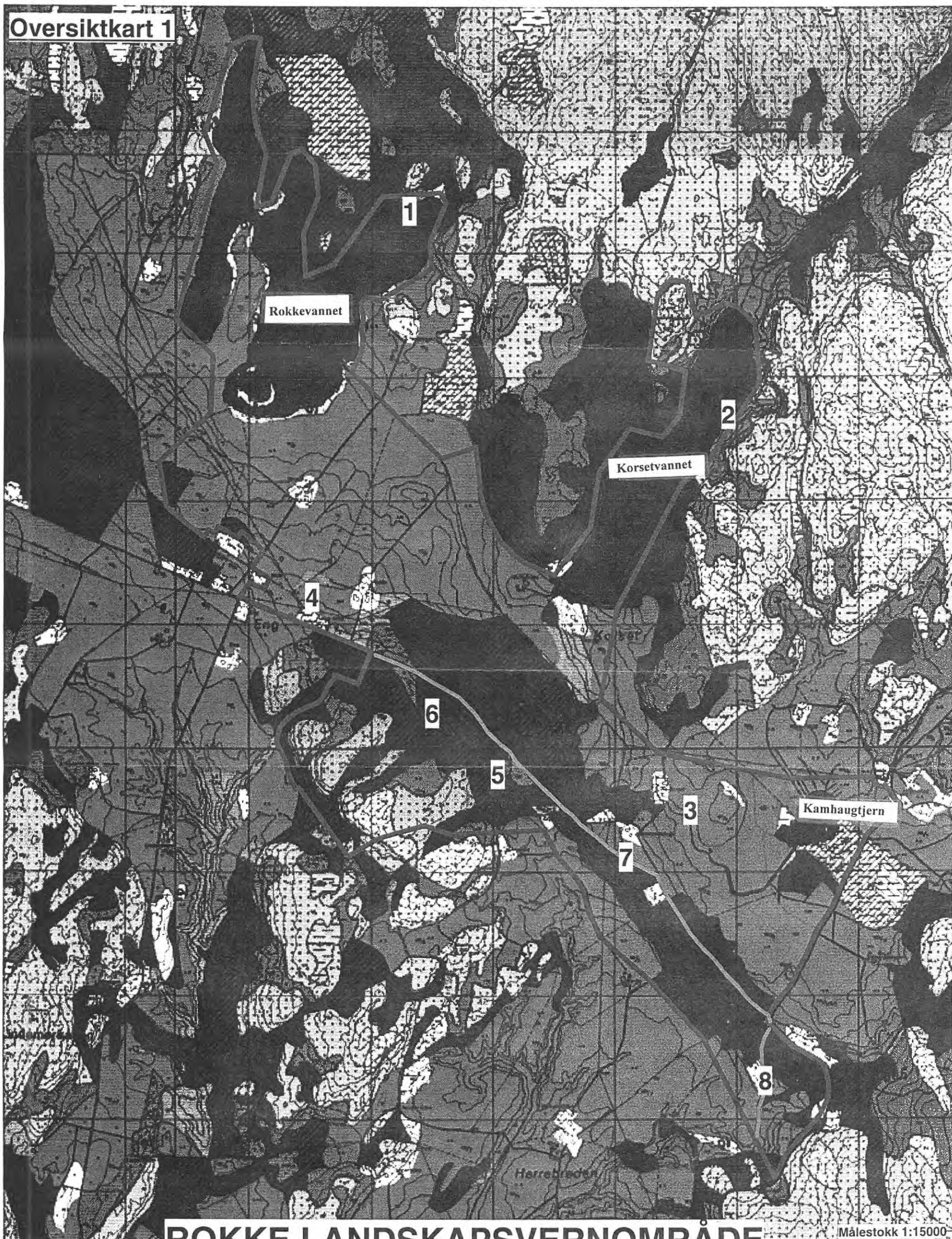
HITTIL UTKOMMET I RAPPORTSERIEN:

- 1/85 Årsmelding
 2/85 Isesjø 1983
 3/85 Rømsjøen 1983
 4/85 Tunevannet 1984
 5/85 Iddefjorden 1984
 6/85 Lyseren 1983-84
 7/85 Kasetjern 1984
 8/85 Haldenvassdraget 1984
 9/85 Råterpentin - elgskader
 10/85 Kystvannet fra Strømstad til Fredrikstad
 11/85 Vansjø 1984
 12/85 Kartlegging av vannkvaliteter i Østfold
 En regionalundersøkelse av metallkonsentrasjoner i innsjøer
 13/85 Overvåking 1984
 14/85 Naturressurser langs Heravassdraget. (Trøgstad) 72 s.
Ikke trykket, kan kopieres
- 1/86 Overvåking av vassdrag og kystområder i Østfold
 Detaljplan for 1986
 2/86 Litteraturliste - rådyr
 3/86 Drifts- og utslippskontroll av kloakkrensaneanlegg i Østfold
 Årsrapport 1985.
 3b/86 Oter i Østfold med hovedvekt på Halden kommune
 4/86 Landskapet på raet i Østfold
 5/86 Årsmelding 1986
 6/86 Beiteundersøkelser i skjærgården
 7/86 Fuktområder i kulturlandskapet I - (se rapp. nr. 6/87)
- 1a/ 87 Langtidsplan 1987-90, 99s.
 1b/ 87 Miljøvernavdelingens langtidsplan 1987-90, 44s.
 2/87 Fisken på Øra
 3/87 Overvåking av vassdrag og kystområder. Detaljplan 1987
 4/87 Årsmelding 1986/Årsprogram 1987
 5/87 Fiskeribiologiske undersøkelser i Ørsjøen, Halden
 6/87 Fuktområder i kulturlandskapet II - (se rapp. nr. 7/86)
 7/87 Kvikksølv i fisk i Østfold 1986
 8/87 Vassdrag og kystområder - Overvåking 1985
 9/87 Drifts- og utslippskontroll av kloakkrensaneanlegg i Østfold
- 1/88 Årsmelding 1987
 1b/88 Overvåking av vassdrag og kystområder 1986
 2/88 Skjøtselsplan for Bogslunden naturreservat
 2b/88 Drifts- og utslippskontroll av kloakkrensaneanlegg i Østfold
 2c/88 Tiltaksrettet overvåking av vassdrag og kystområder i Østfold. Detaljplan for 1988. *(Ikke trykket, kan kopieres)*
 3/88 Undersøkelse i Ytre Oslofjord om utbredelsen av planktonalgen *Chrysochromulina polylepsis*
 4/88 Overvåking av vassdrag og kystområder. Detaljplan 1989.
 5/88 Handlingsplan - Østfold.
 Kommunale utslipp og forurensning fra landbruket
 6/88 Overvåking av vassdrag og kystområder 1987.
- 1/89 Laksen i Enningdalselva
 2/89 Marine planktonalger - Østfoldkysten 1988
 3/89 Benthosalger som indikator på forurensning langs Østfoldkysten
 4/89 Viltåker til avverging av elgbeiting på innmark
 5/89 Glomma som fiskeelv. En spørreundersøkelse blant grunneiere og sportsfiskere
 6/89 Botaniske verneverdier på Nordre Jeløy, Moss
 7/89 Sjøørret. En undersøkelse av kystnære bekker i Østfold i 1988
 8/89 Glomma som fiskeelv. En undersøkelse av fiskeressursen
 9/89 Kalkingsplan for Østfold
 10/89 Utslippskontroll av kloakkrensaneanlegg i Østfold
 11/89 Krepsefisket i Østfold i 1988
- 12/89 Naturfaglig bibliografi over vann, vassdrag og sjøområder i Østfold 1881 - 1985
 13/89 LENKA-rapport Østfold fylke
 14/89 Båtførsel mellom Haldenvassdraget og Stora Le. Biologiske konsekvenser
 15/89 Miljøplan for Tomb Jordbruksskole
 16/89 Strategisk plan 1990-93. Virksomhetsplan 1990
 17/89 Østfold fylke - Handlingsplan - Kommunale utslipp
- 1/90 Vassdrag og kystområder. Overvåking 1989.
 Delrapport: Kystområder
 2/90 Elgjaktleder. Oppslagshefte om elgjakt
 3/90 Jeløy Naturhus 1985-90
 4/90 Vannbruksplan for Glomma i Østfold - Fisk
 5/90 Ressursregistrering/ressursvurdering i Eidsberg kommune
 6/90 Vassdrag og kystområder. Overvåking 1988-89
 7/90 Elgjaktlederkursene i Østfold 1990
 8/90 Østfoldlandskap av regional betydning
 9/90 Utslippskontroll av kloakkrensaneanlegg i Østfold.
 Årsrapport 1989
 10/90 Truete virveldyr i Østfold
 11/90 Overvåking av vassdrag og kystområder i Østfold.
 Langtidsplan 1990-95
 12/90 Undersøkelse av laksen i Enningdalselva og sjørreten i Ørbekken og Vevlenbekken, Halden 1981
 13/90 Kureåa - undersøkelser 1989
 14/90 Undersøkelser av fiskevann i Østfold 1950-52
 15/90 Vannbruksplan for Glomma i Østfold
 16/90 Eløya, Kollen og Sletter. - Fra glødende lava, gjennom tusenårige vintre til kubjelleenger
- 1/91 Overvåking av planktonalger i ytre Oslo og indre Skagerrak 1990
 2/91 Kalking av sure vann og vassdrag. Overvåking 1988-90
 3/91 Forvaltningsplan for Søndre Jeløy landskapsvernområde
 4/91 Undervisningsopplegg for Søndre Jeløy landskapsvernområde, hefte I og II
 5/91 Miljøundersøkelser i Østfold - Katalog 1991
 6/91 Utslippskontroll av kloakkrensaneanlegg i Østfold
 Årsrapport for 1990
 7/91 Kontroll av slamkvalitet i Østfold 1990.
 Tungmetaller og næringssalter
 8/91 Vassdrag og kystområder. Overvåking i 1990
 9/91 Naturfaglige undersøkelser av en del områder i Østfold
- 1/92 Bekker i kulturlandskapet - en registrering
 2/92 Forvaltningsplan for Agårdselva naturreservat og Valbrekke landskapsvernområde
 3/92 Miljøplan Østfold. Utfordringer, mål og strategier mot år 2000
 4/92 Heiabekken 1990. Overvåking av et landbrukspåvirka vassdrag. (i Råde)
 5/92 Utslippskontroll av kloakkrensaneanlegg i Østfold.
 Årsrapport for 1991
 6/92 Sjeldne, sårbare og hensynskrevende karplanter i Østfold
 7/92 Kontroll av slamkvalitet, tungmetaller og næringssalter.
 Årsrapport 1991
 8/92 Naturfaglige forhold i Gjølvsjøen naturreservat i Marker
 9/92 Forvaltningsplan for syv edelløvsogreservater i Østfold
 10/92 Vassdragsovervåking 1991 - Østfold
 1/93 Østfoldlandskap av regional betydning - 2. reviderte utg.
 2/93 Heiabekken 1990 - 1992.
 Overvåking av landbrukspåvirka vassdrag
 3/93 Utslippskontroll av kloakkrensaneanlegg i Østfold
 4/93 Kontroll av slamkvalitet, tungmetaller og næringssalter.
 Årsrapport 1992
 5/93 Erfaringsundersøkelse av minirensaneanlegg i Østfold

forts.

- 1/94 Vegetasjonssamfunn og sjeldne karplanter i Rygge kommune, Østfold
- 2/94 Vassdragsovervåking 1992 - Østfold
- 3/94 Vannkvalitet i Hobøl-, Hera-, Rakkestad og Enningdalselva (1987-1993). Blågrønnalger og diatomeer som forurensningsindikatorer.
- 4/94 Vannkvalitet i kystnære bekker i Østfold. Blågrønnalger og diatomeer som forurensningsindikatorer.
- 5/94 Langsiktig overvåking av Vansjø. Trofigrad, fosfortilførsler og planktonalger 1976 - 1990
- 6/94 Internkontroll -avløpsnett. Eksempel fra avløpszone Halslundsøy.
- 7/94 Kontroll av slamkvalitet. Tungmetaller og næringssalter. Årsrapport 1993.
- 8/94 Utslippskontroll av kloakkrenseanlegg i Østfold. Årsrapport 1993
- 9/94 Sjøfuglregistrering på Østfoldkysten 1993
- 10/94 Sjøfuglartenes bestandsutvikling på Østfoldkysten fra forrige århundre og fram til 1993.
- 11/94 Rutiner for saksbehandling av utslipp fra spredt bebyggelse. Spørreundersøkelse blant kommunene i Østfold.
-
- 1/95 J.A.Thomes ornitologiske notater fra Østfold 1875 - 1910 (pris kr. 100 tilsendt)
- 2/95 Fiskeribiologiske undersøkelser i den sørlige delen av Øyeren
- 3/95 Prøvefiske i Nordre Boksjø
- 4/95 Sjøfuglenes hekkebestand langs Skagerakkysten
- 5/95 Utslippskontroll av kloakkrenseanlegg i Østfold . Årsrapport for 1994
- 6/95 Slamplan for Østfold
- 7/95 Naturfaglige undersøkelser av områder i Østfold. II
- 8/95 Faunaen i Enningdalselva og Indre Iddefjord, med oversikt over naturfaglig litteratur
- 9/95 Kontroll av slamkvalitet. Tungmetaller og næringssalter.
- 10/95 Ornitologiske registreringer i Øraområdet 1989-1992
- 11/95 Friluftsliv i Østfold
- 12/95 Vassdragsovervåking 1993 - Østfold
- 13/95 Vassdragsovervåking 1994 - Østfold
- 14/95 Flaggermus i Østfold. Kunnskapsstatus 1995
-
- 1/96 Utslippskontroll av avløpsrenseanlegg i Østfold. Årsrapport for 1995
- 2/96 Registrering og kontroll av sjeledninger i Østfold
- 3/96 Kontroll av slam kvalitet. Tungmetaller og næringssalter. Årsrapport 1995.
- 4/96 Kalkingsplan for Østfold. Mot år 2000
- 5/96 Natur, biologisk mangfold og kulturlandskap på Hvaler
- 6/96 Hjortevilt påkjørsler i Østfold i perioden 1990-1995
- 7/96 Biologisk mangfold i Spydeberg kommune. Handlingsplan 1995 - 2007
- 8/96 Forvaltningsplan for Arekilen naturreservat
- 9/96 Verdifulle kulturlandskap i Østfold
-
- 1/97 Alternativ slamdisponering i Østfold
- 2/97 Øra - våtmark og havn
- 3/97 Kultiveringsplan for ferskvannsfisk i Østfold
- 4/97 Botaniske registreringer i Østfold. «Oslofjord-verneplanen» 1993-96
- 5/97 Vassdragsovervåking 1995 - Østfold
- 6/97 Biotopforberedende tiltak i sjørrættebækker
- 7/97 Kontroll av slamkvalitet
- 8/97 Utslippskontroll av avløpsrenseanlegg i Østfold
- 9/97 Heiabekken 1996
- 10/97 Vassdragsovervåking 1996 - Østfold

Oversiktskart 1

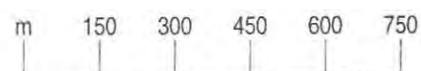

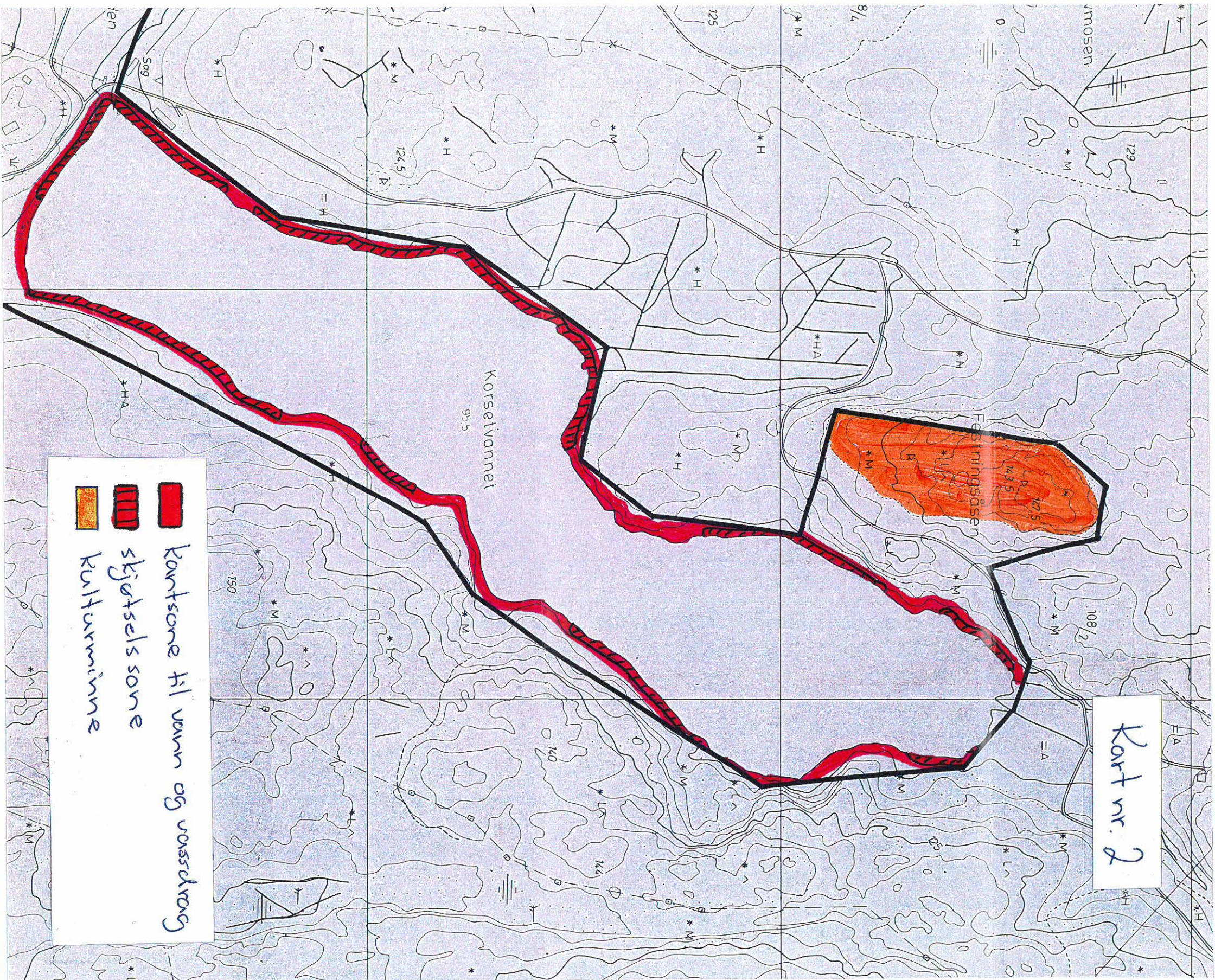
ROKKE LANDSKAPSVERNOMRÅDE

Målestokk 1:15000

- 1 Rokkevannet
- 2 Korsetvannet
- 3 Kamhaugbekken
- 4 Rokke middelalderkirke
- 5 Gravhauger i tilkn. til "Helligtrekongersfura" på eiendom 110/3
- 6 Gravhauger på vestre del av eiendom 110/3
- 7 Oldtidsvegen
- 8 Gamle kongevegen

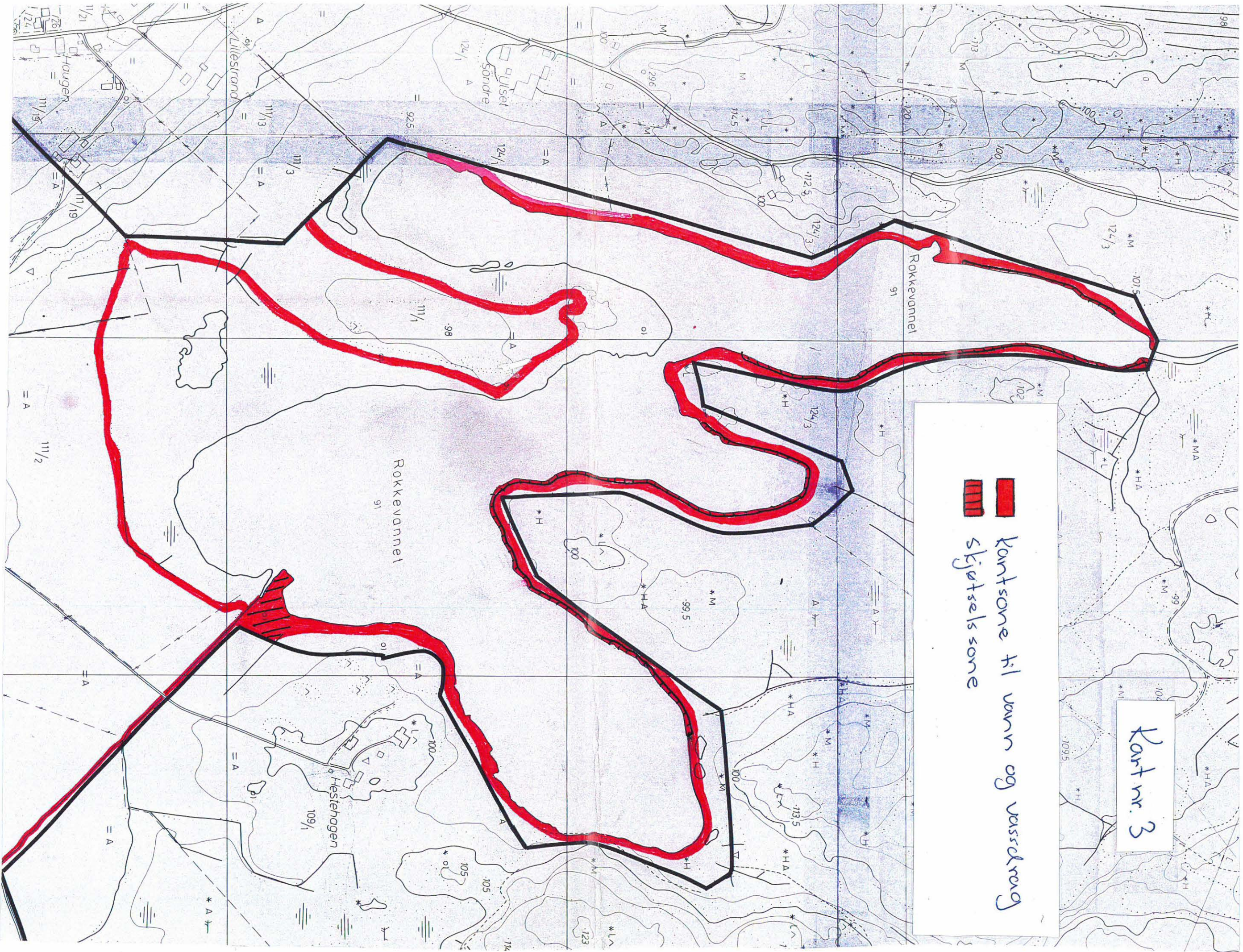
- Vernegrense
- Barskog
- Oppdyrket areal

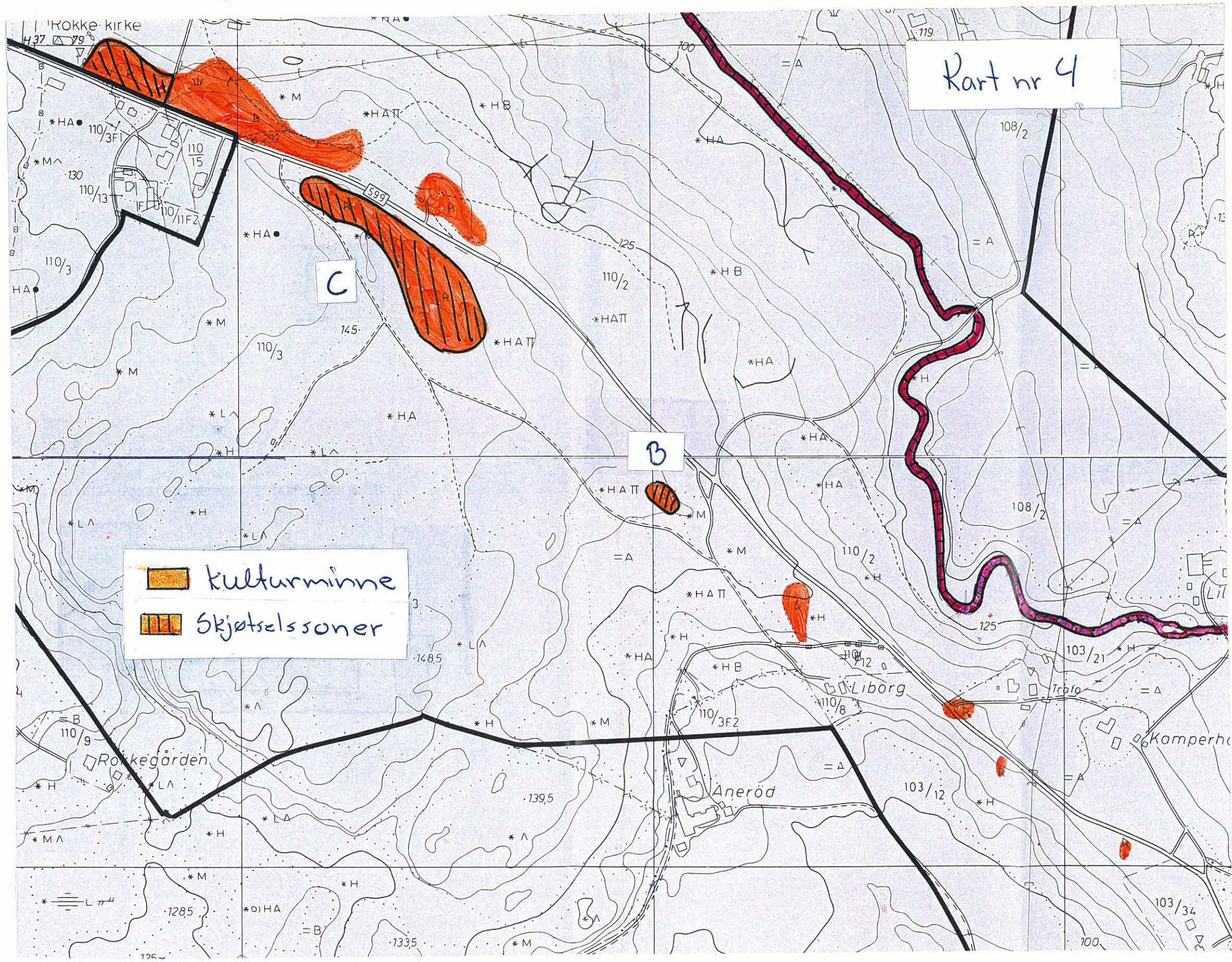
Kart nr. 2

- kantsone til vann og vassdrag
- skjutselsone
- kulturmåne

 Kantsoner til vann og vassdragg
 Skjøltselsone

Kart nr. 3

Kart nr 4

C

B

 kulturminne
 Skjætselssoner

Rokke-kirke

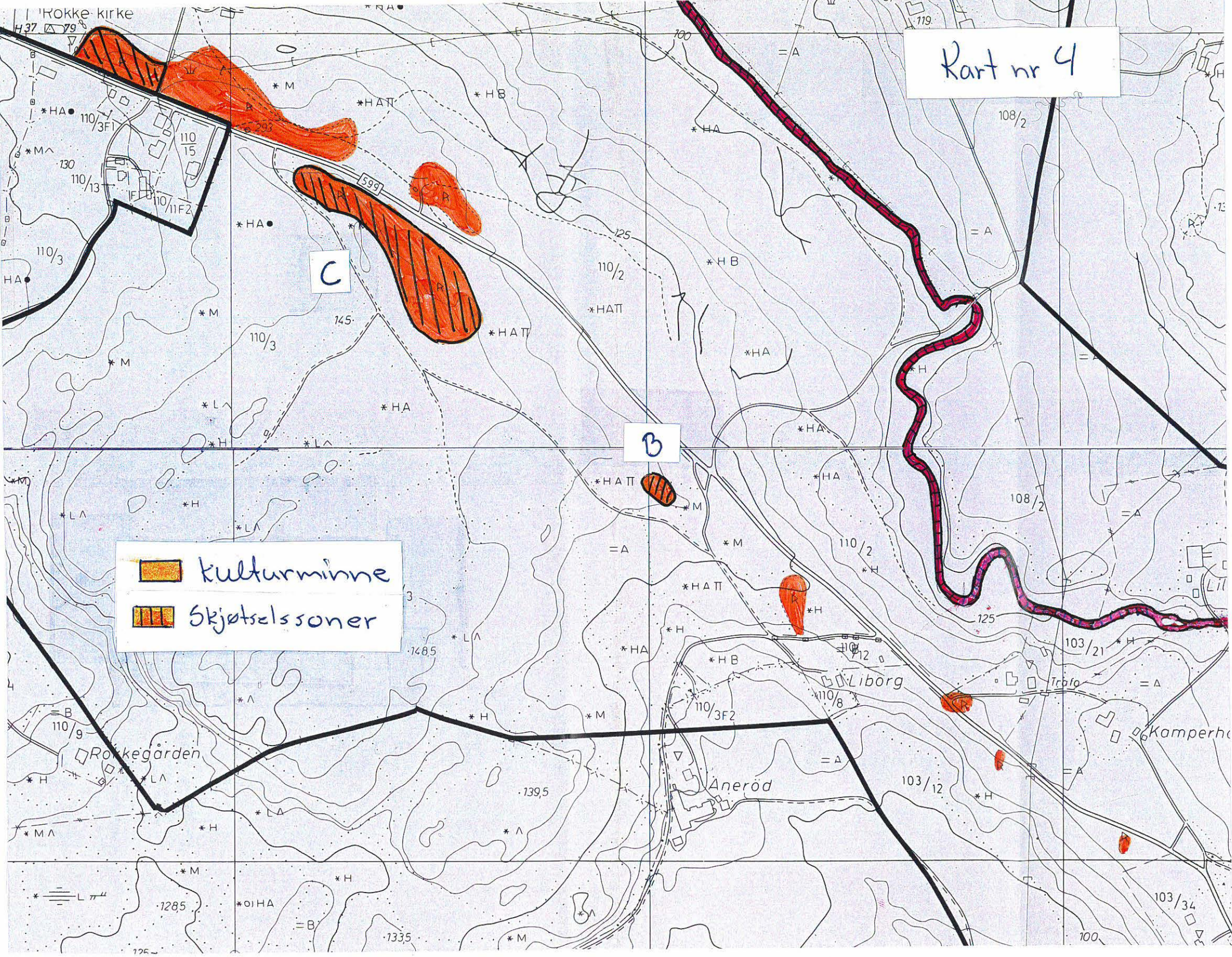
Liborg

Aneröd

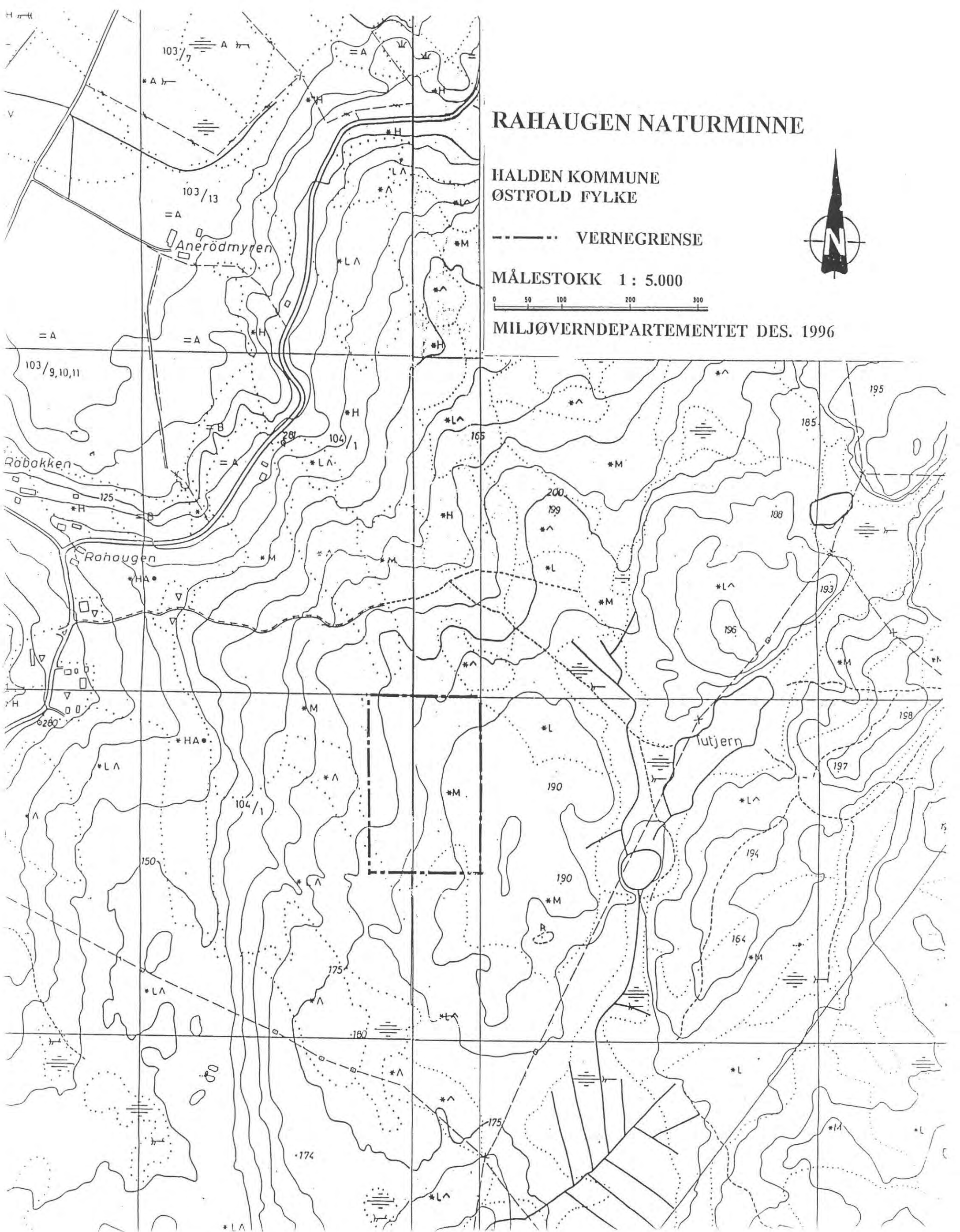
Kamperho

Rokkegården

Trofo

RAHAUGEN NATURMINNE

HALDEN KOMMUNE
ØSTFOLD FYLKE

--- VERNEGRENSE

MÅLESTOKK 1 : 5.000

MILJØVERNDEPARTEMENTET DES. 1996

